

УКРАЇНСЬКА ІНЖЕНЕРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ  
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЗАЛІЗНИЧНОГО  
ТРАНСПОРТУ  
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Кваліфікаційна наукова  
праця на правах рукопису

**ЧОБИТОК ВІКТОРІЯ ІВАНІВНА**

УДК 658.338.014.011 (043.5)

**ДИСЕРТАЦІЯ**

**ІНТЕЛЕКТУАЛІЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ ХОЛІСТИЧНИМ РОЗВИТКОМ  
ПІДПРИЄМСТВ**

Спеціальність 08.00.04 – економіка та управління підприємствами  
(за видами економічної діяльності)  
051- Економіка

Подається на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук

Дисертація містить результати власних досліджень. Використання ідей,  
результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело



/В. І. Чобіток/

Науковий консультант – Прохорова Вікторія Володимирівна,  
доктор економічних наук, професор

*Трипідписок дисертації ідентичний  
за змістом з іншими трипідписками  
поданими до спеціалізованої вченої ради  
D 64.820.05.*

*Членки секретар спеціалізованої  
вченої ради D 64.820.05*

*Чуховська І.В.*  
Харків – 2020

## АНОТАЦІЯ

*Чобіток В. І.* Інтелектуалізація управління холістичним розвитком підприємств. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності); (051 - Економіка). – Українська інженерно-педагогічна академія Міністерство освіти і науки України, Харків, 2020. - Український державний університет залізничного транспорту Міністерство освіти і науки України, Харків, 2020.

Мета дисертаційної роботи полягає в розробці та науковому обґрунтуванні теоретико-методологічних положень, практичних рекомендацій щодо забезпечення інтелектуалізації управління холістичним розвитком підприємств в сучасних турбулентних умовах під впливом ендогенних та екзогенних факторів.

Дисертація складається зі вступу, п'яти розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків.

У першому розділі «Теоретичні засади інтелектуалізації управління холістичним розвитком підприємств» розглянуто економічну етіологію походження процесу інтелектуалізації управління підприємствами; проаналізовано сутність ідеї холізму в управлінні підприємствами; сформовано категоріальний силогізм інтелектуалізації управління холістичним розвитком підприємств.

У процесі теоретичного обґрунтування предметної площини дослідження запропоновано парадигму мистецтва інтелектуалізації управління підприємством, яка базується на фундаментальних положеннях науки про управління, враховуючи багатоаспектність і різнохарактерну взаємопов'язаність складних системоутворюючих елементів, виявляючи об'єктивні закони їх формування і розвитку в результаті інтенсивного

продукування креативних знань (інтелектуалізація є провідною парадигмою управління), яка визначає поліструктурну направленість нової економіки та формує детермінований причинно-наслідковий погляд, що дає можливість керівникам безпосередньо переходити від теоретичних знань до практичних дії для продукування та прийняття креативних рішень як основи формування мистецтва інтелектуалізації управління розвитком підприємства.

Під час дослідження удосконалено категоріальний силогізм інтелектуалізації управління холістичним розвитком підприємств, який базується на побудові системоутворюючій теоретичній індукційно-детермінованій основі використання теоретичного апарату дослідження через уточнення сутності понять «інтелектуалізація», «управління підприємствами», «розвиток підприємства» з урахуванням турбулентних впливів інтелектуально - креативного середовища на наукову думку, що надало змогу сформувати логічну сутність поняття «інтелектуалізації управління холістичним розвитком підприємств», з урахуванням (використанням) інтелектуально-знанневих активів підприємств, з використанням інформаційно-комунікаційних технологій для продукування нових підходів в управлінні з метою досягнення цілей розвитку і максимізації результатів діяльності підприємства, забезпечення ефективного функціонування за допомогою взаємозв'язку поетапних керуючих рішень у непередбачуваних ситуаціях.

У другому розділі «Методологічні положення інтелектуалізації управління холістичним розвитком підприємств» розглянуто історико-еволюційна трансформація розвитку системи управління; сформовано методологічні підходи до наукового пізнання як основа інтелектуалізації управління холістичним розвитком підприємств; проаналізовано методи та моделі для оцінки рівня розвитку промислових підприємств.

Унаслідок дослідження науково-теоретичних основ обґрунтовано історико-еволюційну трансформацію розвитку системи управління,

сформовано об'єктивні закономірності еволюційної трансформації системи управління як підґрунтя холістичного розвитку підприємств на основі архетипики як сукупності наукових поглядів та тенденцій в рамках історично-об'єктивних періодів розвитку суспільства, що формують ціннісно-смыслову основу, яка концептуально збагачує та перманентно удосконалює функціональні особливості та міжрівневі зв'язки систем управління за рахунок накопичення знань на різних науково-філософських рівнях, що створює парадигму змін базових архетипів та трансформацію типологічної стійкості і високого ступеня узагальнення, стійкого поєднання різних за етимологією походження і масштабом трактувань наукових поглядів, та є тоталізатором наукової думки на підставі співставлення позитивних та негативних характеристик стійких наукових антигонізмів, формує нові напрямки розвитку системи управління відповідно до рівня розвитку та потреб суспільства, уможливорює пошук методів мистецтва управління, нестандартних, креативних рішень для отримання позитивного синергетичного ефекту та активізації холістичного розвитку підприємств.

На основі узагальнення існуючих наукових досліджень запропоновано методологічні підходи до наукового пізнання як основи інтелектуалізації управління холістичним розвитком підприємств на засадах процесів розвитку сцієнтизму і антисцієнтизму, які базуються на об'єктивній основі визначення сутності науки як суперечливого напрямку позитивного або негативного впливу на людину і суспільство в аспекті вирішення ряду властивих задач: розробка і використання методів в дослідженнях; аналіз методологічних парадигм в історії економічної думки; вивчення етапів економічного дослідження, включаючи розкриття механізмів «наукового відкриття» в інтелектуалізації управління холістичним розвитком підприємств; аналіз проблеми істини, дослідження її критеріїв і способів підтвердження; дослідження ролі методології наукового пізнання в системі загальної методології соціальних і природних

наук; вивчення світоглядних стандартів і ідеалів інтелектуалізації управління холістичним розвитком підприємств, є основою для формування відповідних управлінських систем та механізмів, які допомагають удосконалювати інтелектуально-інноваційні компетенції персоналу, націленого на розвиток та підвищення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств, що повинно стати основним напрямом в їх модернізації.

Проаналізовано методи та моделі оцінки рівня розвитку промислових підприємств, які базуються на систематизації комплексних методів та моделей (математичні методи, методи економічного аналізу, моделі оцінки ефективності управління, методи стратегічного планування управління; методи, засновані на дослідженні, знаннях та інтуїції спеціалістів, статистичні методи для оцінки) з урахуванням їх адекватності, точності, універсальності і економічності, що дозволяє достовірно оцінити рівень розвитку підприємств та є підґрунтям для забезпечення ефективності високоорганізованого інтелектуального управління холістичним розвитком підприємств.

У третьому розділі «Методичне забезпечення діагностики рівня розвитку промислових підприємств залізничного транспортного машинобудування» досліджено тенденції розвитку промислових підприємств залізничного транспортного машинобудування; розроблено Науково-методичні аспекти до оцінки рівня розвитку промислових підприємств залізничного транспортного машинобудування; проведено комплексну інтегральну оцінку рівня розвитку промислових підприємств залізничного транспортного машинобудування.

На основі проведеного дослідження удосконалено науково-практичний підхід до оцінки рівня розвитку промислових підприємств залізничного транспортного машинобудування, який полягає у формуванні системи комплексного оцінювання з використанням сукупності складових та їх показників, інтегральної оцінки рівня розвитку для продукування

ефективних управлінських рішень та формування стратегічних цілей щодо удосконалення процесу інтелектуалізації управління холістичним розвитком як основи бізнес-моделювання цілісних властивостей розвитку підприємств під суттєвим впливом ендогенного та екзогенного середовища для створення ефективної системи мотивації та використання інтелектуально-потенційно-людських ресурсів, виявлення, оцінювання та нейтралізація ризиків різної етимології походження, формування стратегічно-орієнтовані моделі.

У четвертому розділі «Формування ефективної системи інтелектуалізації управління холістичним розвитком підприємств» сформувано управлінські рішення до холістичного розвитку підприємств на основі кластерного підходу; удосконалено науково-практичні аспекти до локалізації та нейтралізації ризиків в процесі інтелектуалізації управління холістичним розвитком промислових підприємств залізничного транспортного машинобудування; сформовано стратегічно-цільові комплекси інтелектуалізації управління холістичним розвитком промислових підприємств залізничного транспортного машинобудування.

У роботі запропоновано синектичний підхід до інтелектуалізації управління холістичним розвитком підприємств, який, на відміну від існуючих, базується на потенційно-альтернативних можливостях акумулювання інтелектуально-інноваційної активності людських ресурсів (персоналу) на основі використання механізмів когнітивного дисонансу соціально-психологічної взаємодії в процесах інтелектуальної діяльності, реалізація яких забезпечує перманентне дослідження проблем холістичного розвитку, генеруючи постійно вести пошук нових інтелектуально-потенційних ресурсів, що радикально змінює векторну направленість функціонування підприємства

Розроблено комплексні науково-практичні аспекти до локалізації та нейтралізації ризиків в процесі інтелектуалізації управління холістичним розвитком промислових підприємств залізничного транспортного

машинобудування, який базується на основі положень сучасної ризикології та верифікації комплементарних критеріїв локалізації та нейтралізації ризиків різної етимології походження, які постійно трансформуються і підвищуються у зв'язку з змінами ознак ризику відповідно до формату розвитку соціально-економічних систем, що дозволяє розробити ефективну модель управління завдяки формуванню інтелектуально-інноваційних рішень та надає змогу зі меншими втратами подолати релевантний ризиковий спектр в процесі інтелектуалізації управління холістичним розвитком.

У результаті дослідження розроблено стратегічно-цільові комплекси інтелектуалізації управління холістичним розвитком промислових підприємств, який базується на консолідованій реалізації сукупності стратегічно-орієнтованих напрямків управління (інтелектуалізація системи управління, стратегічні вектори адаптивної реакції, стратегічні вектори диференціації виробництва, стратегічне досягнення результативності, створення стратегічно-направлених альянсів, синергічне управління, системне управління, інноваційна діяльність, підприємницька творчість, мотиваційна політика, система управління взаємовідносинами зі споживачами), з урахуванням прямого та опосередкованого впливу мікро- та макросередовища, що є підґрунтям для формування єдиної системи реалізації нововведень на промислових підприємствах за допомогою використання групового інтелекту, знань, що були накопичені на промисловому підприємстві для розробки проривних стратегічно-орієнтованих альтернатив їх холістичного розвитку.

У п'ятому розділі «Концептуальні основи інтелектуалізації управління холістичним розвитком промислових підприємств залізничного транспортного машинобудування» розроблено систему інтелектуалізації управління холістичним розвитком підприємств на основі синектичного підходу; запропоновано детермінантно-мотиваційну основу формування та використання колективного інтелекту в процесі забезпечення холістичного

розвитку підприємств; сформовано інтегрований механізм інтелектуалізації управління холістичним розвитком підприємств; розроблено концептуалізацію інтелектуалізації управління холістичним розвитком промислових підприємств залізничного транспортного машинобудування.

За результатами дослідження запропоновано детермінантно-мотиваційну основу формування та використання колективного інтелекту в процесі забезпечення холістичного розвитку підприємств на основі мотиваційного механізму формування та використання колективного інтелекту в процесі забезпечення холістичного розвитку підприємств, який базується на отриманні альтернативних синергетичних ефектів (комплексність, диференційність, гнучкість, оперативність) в процесі синтезу видів професійно-суспільного інтелекту, враховуючи потреби, можливості, знання, уміння, практичний досвід з метою ефективного використання людських ресурсів, що забезпечує планомірний управлінський вплив за допомогою організаційних, економічних та соціальних заходів як керуючих імпульсів формування бізнес-моделей на конкурентних ринках як основою відтворювального процесу усіх рівнів управління, що забезпечують холістичний розвиток підприємств.

Сформовано інтегрований механізм інтелектуалізації управління холістичним розвитком підприємств який побудовано на використанні мультиагентного підходу в реальному часі у безперервному потоці подій, що дозволяє системі управління автоматично реагувати на зміни стану замовлень (продукування інноваційно-креативних рішень) і ресурсів в реальному часі, та базується на повній або частковій комбінації варіантів, в результаті яких система стежить за виконанням і ініціює перепланування в разі виявлення розбіжностей між планом і фактом, базується на холістичному підході, в рамках якого підприємство декомпозирується до рівня мережі окремих автономних структур, кожна з яких отримує своїх агентів потреб і можливостей, та використання мультиагентних систем як платформи для моделювання та імітації в



задачах дослідження ринкових взаємодій суб'єктів, планування розвитку, імітації різних ситуацій, а також для інтеграції і координації різних моделей і програмних засобів.

У процесі розроблено концептуалізацію інтелектуалізації управління холістичним розвитком промислових підприємств залізничного транспортного машинобудування, яка базується на інтеграції фундаментальних принципових концепцій (інтелектуального капіталу; управління знаннями, ефективної організації), доводячи доцільність сенсу керуючого впливу на процеси самоорганізації системи та інтеграції інтелектуально-креативних ресурсів та інструментів управління в явному вигляді в структуру капіталу підприємства з урахуванням сукупності напрямів діяльності та визначення їх взаємозв'язків, структурної направленості, що дозволяє визначити інтелектуально-орієнтованих векторів розвитку промислових підприємств залізничного транспортного машинобудування підприємства на основі холістичного (цілісного) підходу до управління, тобто соціально-орієнтоване управління одночасно процесами та ресурсами, що формує ефективну мотиваційну політику підприємств з достатнім рівнем результативності при менших витратах на інші сфери діяльності.

*Ключові слова:* інтелектуалізації управління; холістичний розвиток; промислові підприємства залізничного транспортного машинобудування; ризик; стратегічно-цільові комплекси; детермінантно-мотиваційна основа; інтегральний механізм; концептуалізація.

## ANNOTATION

Chobitok V. I. - Intellectualization of management by holistic development of enterprises. - Qualifying scientific work on the rights of manuscripts.

Dissertation for the degree of Doctor of Economics in specialty 08.00.04 – economics and enterprise management (by types of economic activity)

(051 – Economics). – Ukrainian Engineering and Pedagogical Academy Ministry of Education and Science of Ukraine, Kharkiv, 2020. – Ukrainian State University of Railway Transport of the Ministry of Education and Science of Ukraine, Kharkiv, 2020.

The purpose of the thesis work is to develop and scientifically substantiate theoretical and methodological statements, practical recommendations for ensuring the intellectualization of management of enterprise's holistic development in modern turbulent conditions under the influence of endogenous and exogenous factors.

The thesis work consists of an introduction, five chapters, conclusions, references and appendices.

The first chapter «Theoretical principles of intellectualization of management of enterprise's holistic development» has considered the economic etiology of the origin of the process of intellectualization of enterprise management; the essence of the idea of holism in the management of enterprises has been analyzed; the categorical syllogism of intellectualization of management of enterprise's holistic development has been formed.

In the process of theoretical substantiation of the subject plane of research the paradigm of art of intellectualization of management of the enterprise which is based on fundamental positions of a science of management has been offered, considering the multidimensionality and various interconnectedness of difficult system-forming elements, when revealing objective laws of their formation and development as a result of intensive production of creative knowledge (intellectualization is the leading paradigm of management). It determines the polystructural orientation of the new economics and forms a deterministic causal thought, which allows managers to move directly from theoretical knowledge to practical actions to produce and make creative decisions as a basis for the formation of an art of intellectualization of management of enterprise's development.

During the research the categorical syllogism of intellectualization of management of enterprise's holistic development has been improved. It is based on

the construction of system-forming theoretical induction-determined basis of use of theoretical apparatus of research through specification of essences of such concepts as «intellectualization», «enterprise management», «enterprise development», taking into account the turbulent influences of the intellectual-creative environment on scientific thought. This made it possible to form the logical essence of the concept of «intellectualization of management of enterprise's holistic development», taking into account (using) the intellectual and cognitive assets of enterprises, using information and communication technologies to produce new approaches to management to achieve the goals of development, to maximize business results, and for an effective functioning through the interrelation of step-by-step management decisions in unforeseen situations.

The second chapter «Methodological statements for the intellectualization of management of enterprise's holistic development» has considered the historical and evolutionary transformation of the management system; methodological approaches to scientific knowledge as a basis of intellectualization of management of enterprise's holistic development have been formed; methods and models for assessing the level of development of industrial enterprises have been analyzed.

The study of scientific and theoretical foundations provided an opportunity to substantiate the historical and evolutionary transformation of the system of development of the management system. Objective laws of evolutionary transformation of the management system have been formed as a basis for holistic development of enterprises based on archetypes as a set of scientific views and trends within the historical and objective periods of development of society, which form the value-semantic basis, that conceptually enriches and permanently improves the functional features and inter-level connections of management systems through the accumulation of knowledge at various scientific and philosophical levels. This creates a paradigm of changes in basic archetypes and the transformation of typological stability and a high degree of generalization, a stable combination of the etymologies which differ by their origin and the scale of interpretations of scientific thoughts. It is a totalizer of scientific thought based on the comparison of positive

and negative characteristics of stable scientific antagonisms. It forms the new directions of development of the management system in accordance with the level of development and needs of society. Also, it allows the search for methods of management art, non-standard, creative solutions to obtain a positive synergistic effect and enhance the holistic development of enterprises.

On the basis of generalization of existing scientific researches methodological approaches to scientific knowledge have been offered as the basis of intellectualization of management of enterprise's holistic development on the ground of the processes of development of scientism and antiscientism which are based on the objective basis of definition of essence of science as a contradictory direction of positive or negative influence on the person and society in terms of solving a number of inherent tasks: development and application of research methods; analysis of methodological paradigms in the history of economic thought; study of the stages of economic research, including the disclosure of the mechanisms of «scientific discovery» in the intellectualization of management of enterprise's holistic development; analysis of the problem of truth, research of its criteria and ways of confirmation; research of the role of the methodology of scientific knowledge in the system of general methodology of social and natural sciences; study of the worldview standards and ideals of intellectualization of management of enterprise's holistic development which is the basis for the formation of appropriate management systems and mechanisms that help to improve the intellectual and innovative competencies of the staff aimed at developing and increasing the competitiveness of national enterprises, that should be the main direction of their modernization.

Methods and models for assessing the level of development of industrial enterprises have been analyzed. They are based on the systematization of complex methods and models (mathematical methods, methods of economic analysis, models for assessing the effectiveness of management, methods of strategic management planning; methods based on research, knowledge and intuition of specialists, statistical methods for evaluation) taking into account their adequacy, accuracy,

universality and cost-effectiveness. It allows assessing the level of enterprise development reliably, and it is the basis for ensuring the effectiveness of highly organized intellectual management of enterprise's holistic development.

The third chapter «Methodical support of diagnostics of the level of development of industrial enterprises of railway transport engineering» has investigated the tendencies of development of industrial enterprises of railway transport engineering; Scientific and methodological aspects for assessing the level of development of industrial enterprises of railway transport engineering have been developed; a comprehensive integrated assessment of the level of development of industrial enterprises of railway transport engineering has been carried out.

Based on the study, the scientific and practical approach to assessing the level of development of industrial enterprises of railway transport engineering has been improved. It consists in the formation of a comprehensive evaluation system using a set of components and their indicators, integrated assessment of the level of development for producing the effective management decisions and formation of strategic goals for improving the process of intellectualization of management of enterprise's holistic development as the basis of business modeling of holistic properties of enterprise development under the significant influence of endogenous and exogenous environment in order to create an effective system of motivation and application of intellectual-potential-human resources, identification, assessment and neutralization of risks of different etymology of origin, and formation of strategically-oriented models.

The fourth chapter «Formation of an effective system of intellectualization of management of enterprise's holistic development» has formed the managerial decisions to the holistic development of enterprises on the basis of the cluster approach; the scientific and practical aspects to the localization and neutralization of risks in the process of intellectualization of management of holistic development of industrial enterprises of railway transport engineering have been improved; the strategic-targeted complexes of intellectualization of management of holistic

development of industrial enterprises of railway transport engineering have been formed.

The thesis work has suggested a synectic approach to intellectualization of management of enterprise's holistic development, which, unlike existing ones, is based on potential alternatives for the accumulation of intellectual and innovative activity of human resources (staff) based on the use of mechanisms of cognitive dissonance of socio-psychological interaction in the processes of intellectual activity. Their implementation provides a permanent study of the problems of holistic development, generating a constant search for new intellectual and potential resources that radically changes the vector trend of an enterprise functioning.

Complex scientific and practical aspects to localization and neutralization of risks in the process of intellectualization of management of holistic development of industrial enterprises of railway transport engineering have been developed. They are based on the statements of modern riskology and verification of complementary criteria for localization and neutralization of risks of different etymologies of origin, which are constantly transformed and increased due to the changes in risk characteristics in accordance with the form of development of social and economical systems. This allows you to develop an effective management model through the formation of knowledge-based and innovative solutions, and allows you to overcome the relevant risk-related spectrum with less loss in the process of intellectualization of management of enterprise's holistic development.

As a result of the research, strategic-targeted complexes of intellectualization of management of holistic development of industrial enterprises have been developed. They are based on consolidated realization of a set of strategically-oriented directions of management (intellectualization of the management system, strategic vectors of adaptive response, strategic vectors of production differentiation, strategic achievement of efficiency, creation of strategically-oriented alliances, synergistic management, systems management, innovation activity, entrepreneurial creativity, motivational policy, customer relationship management system), taking into account direct and indirect influence of micro- and macro-environment. This is

the basis for formation of a unified system of implementation of innovations at the industrial enterprises through the application of a group intelligence and some knowledge that have been accumulated at an industrial enterprise for the development of the breakthrough strategic-oriented alternatives of their holistic development.

The fifth chapter «Conceptual bases of intellectualization of management of holistic development of industrial enterprises of railway transport engineering» has developed the system of intellectualization of management of enterprise's holistic development on the basis of the approach of synectics; the determinant-motivational basis of formation and use of collective intelligence in the process of providing the holistic development of enterprises has been offered; an integrated mechanism of intellectualization of management of enterprise's holistic development has been formed; the conceptualization of intellectualization of management of holistic development of industrial enterprises of railway transport engineering has been developed.

According to the results of the research, the determinant-motivational basis of formation and use of collective intelligence in the process of providing the holistic development of enterprises has been offered on the basis of the motivational mechanism of formation and use of collective intelligence in the process of providing the holistic development of enterprises. which is based on obtaining the alternative synergetic effects (complexity, differentiation, flexibility, efficiency) in the process of synthesis of the types of professional and social intelligence, taking into account the needs, opportunities, knowledge, skills, and practical experience for the efficient applicaion of human resources. This provides a systematic managerial influence through organizational, economic and social measures as the control impulses for the formation of business models in competitive markets as the bases of the reproduction process of all levels of management, that ensure the holistic development of enterprises.

An integrated mechanism of intellectualization of management of enterprise's holistic development has been formed. It is based on the use of a multi-agent

approach in real time in a continuous flow of events, that allows the management system to respond automatically to changes in the status of orders (production of innovative and creative solutions) and resources in real time. Also, it is based on a full or partial combination of options, as a result of which the system monitors the implementation and initiates the reconfiguration in case of detecting the contradictions between the plan and the fact. It is based on a holistic approach, according to which the company is decomposed into a network of separate autonomous structures, each of which receives its agents of needs and capabilities, and the use of multi-agent systems as a platform for modelling and simulation in the tasks of research of market interactions of subjects, for the development planning, simulation of various situations, and also for the integration and coordination of various models and software.

In the process of research the conceptualization of intellectualization of management of holistic development of industrial enterprises of railway transport engineering has been developed. It is based on the integration of fundamental principles (of an intellectual capital; of the knowledge management, of an effective organization), proving the feasibility of the significance of management influence on the processes of self-organization of the system and integration of intellectual and creative resources, and management tools in an explicit form to the structure of capital of the enterprise, taking into account the set of activities and determining their interrelations, and structural orientation. This allows to determine the intellectually-oriented vectors of development of industrial enterprises of railway transport engineering on the basis of a holistic (comprehensive) approach to management. That is, it is a socially-oriented management of both processes and resources, which forms an effective motivational policy of enterprises with a sufficient level of efficiency at lower costs for other areas of activity.

*Keywords:* intellectualization of management; holistic development; industrial enterprises of railway transport engineering; risk; strategic-targeted complexes; determinant-motivational basis; integrated mechanism; conceptualization.



**НАУКОВІ ПРАЦІ, В ЯКИХ ОПУБЛІКОВАНІ ОСНОВНІ  
НАУКОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ДИСЕРТАЦІЇ:**

*1. Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати  
дисертації*

*Монографії:*

1. Чобіток В. І. Формування системи управління ризиком на машинобудівних підприємствах. *Сучасна економіка: актуальні проблеми та перспективи розвитку*: колективна монографія / за заг. ред. д-ра екон. наук, професора Прохорової В. В. – Х.: НТМТ, 2014. С. 134–141. *(Особистий внесок автора: запропоновано механізм визначення оцінки ризику на машинобудівних підприємствах).*

2. Чобіток В. І. Вплив соціально-економічної мотивації на формування трудової поведінки. *Актуальні проблеми соціально-орієнтованої економіки*: колективна монографія / за заг. ред. д-ра екон. наук, професора Прохорової В. В. – Харків: Смугаста типографія, 2017. С. 136–146. *(Особистий внесок автора: запропоновано схему впливу соціально-економічної мотивації на формування трудової поведінки).*

*Публікації в наукових фахових виданнях України :*

3. Чобіток В. І., П'ятилоктова К. С. Управління оборотними активами підприємства: теоретичний аспект. *Вісник економіки, транспорту і промисловості*. 2013. № 41. С. 230–234. *(Особистий внесок автора: запропоновано систему управління оборотними активами підприємства).*

4. Чобіток В. І., Боровок Е. О. Мотивації як фактор підвищення продуктивності праці на підприємстві. *Вісник економіки, транспорту і промисловості*. 2013. № 42. С. 342–346. *(Особистий внесок автора: запропоновано систему організації мотивації робітників на підприємстві).*

5. Чобіток В. І., Зайцева І. С. Управління фінансовою діяльністю підприємства: теоретичні аспекти. *Збірник наукових праць ДонДУУ Стратегічні орієнтири розвитку національної економіки Серія «Економіка»*. Т. XIV, № 266. Донецьк, 2013. С. 303–310. (Особистий внесок автора: сформовано та охарактеризовано основні функції управління фінансовою діяльністю підприємства).

6. Чобіток В. І., Дибаліна С. В. Формування системи мотивації працівників на промислових підприємствах: теоретичний аспект. *Науковий вісник Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка «Економіка і регіон»*. 2015. № 3 (52). С. 71–76. (Особистий внесок автора: розроблено модель впровадження мотивації завдяки впливу на потреби працівника).

7. Чобіток В. І. Теоретичні аспекти забезпечення економічної безпеки на промислових підприємствах. *Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка: Серія «Економічні науки»*. 2017. № 185. С. 360–366.

8. Чобіток В. І. Формування системи оцінки інноваційно-інвестиційної діяльності промислових підприємств. *Соціальна економіка. Науковий економічний журнал Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*. 2017. № 1 (53). С. 135–139.

***Публікації в наукових фахових виданнях України, що включені до міжнародних наукометричних баз:***

9. Чобіток В. І. Підходи до формування ефективної корпоративно-соціальної відповідальності суб'єктів господарювання. *Менеджер. Вісник Донецького державного університету управління*. 2013. № 3 (65). С. 190–194. (Міжнародна представленість журналу: РИНЦ).

10. Чобіток В. І., Пасько Н. С. Ефективне управління основними фондами на підприємстві. *Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»*. *Збірник наукових праць. Серія*

«Технічний прогрес і ефективність виробництва». 2014. № 32 (1075). С. 194–198. (Міжнародна представленість журналу: *Ulrich's Periodicals Directory (New Jersey, USA)*). (Особистий внесок автора: розроблено механізм підвищення рівня використання основних фондів на підприємстві).

11. Чобіток В. І. Концепція управління економічною стійкістю підприємств. *Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі: проблеми теорії та практики*. 2014. № 5 (29). С. 58–65. (Міжнародна представленість журналу: *Index Copernicus, Google Scholar*).

12. Чобіток В. І., Астапова О. В. Розробка стратегії управління фінансовим потенціалом підприємств. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2015. № 49. С. 160–165. (Міжнародна представленість журналу: *РІНЦ*). (Особистий внесок автора: сформовано сутнісні характеристики фінансової стратегії підприємства).

13. Чобіток В. І., Волощенко А. В. Формування системи управління персоналом на промислових підприємствах: теоретичний аспект. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2015. № 50. С. 313–318. (Міжнародна представленість журналу: *РІНЦ*). (Особистий внесок автора: запропоновано систему управління персоналом промислового підприємства).

14. Чобіток В. І., Грабар М. В. Методи оцінки конкурентоспроможності вітчизняних промислових підприємств. *Економічний форум. Науковий журнал Луцького національного технічного університету*. 2018. № 3. С. 175–181. (Міжнародна представленість журналу: *РІНЦ, Ulrich's Periodical Directory, Index Copernicus*). (Особистий внесок автора: сформовано фактори впливу на конкурентоспроможність промислового підприємства та її показники).

15. Чобіток В. І. Формування системи оцінки персоналу на підприємстві: сучасні системи та технології. *Бізнес Інформ*. 2019. № 5. С. 192–196. (Міжнародна представленість та індексація журналу: *Ulrichsweb Global Serials Directory, Research Papers in Economics, Index Copernicus, Directory of Open Access Journals та ін.*).

16. Чобіток В. І. Парадигма мистецтва інтелектуалізації управління підприємством. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2019. № 67. С. 221–228. (Міжнародна представленість журналу: *Index Copernicus, Google Scholar*).

17. Чобіток В. І. Розвиток концепції інтелектуалізації управління підприємством. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2019. № 68. С.240-246. (Міжнародна представленість журналу: *Index Copernicus, Google Scholar*).

18. Чобіток В. І. Інтегрований механізм інтелектуалізації управління холістичним розвитком підприємств: мультиагентні технології. *Економічний вісник Національного гірничого університету*. 2019. № 4 (68). С. 148–154. (Міжнародна представленість журналу та індексація журналу: *Index Copernicus, Academic Resource Index, ResearchBib*).

19. Карлова О. А., Чобіток В. І., Щербак О. О. Організаційно-структурні трансформації на сучасних промислових підприємствах: теоретичний аспект. *Адаптивне управління: теорія і практика. Серія «Економіка»*. 2019. № 7 (14). Ел. доступ: <https://amtp.org.ua/index.php/journal2/article/view/187/201> (дата звернення 25.02.2020) (Особистий внесок автора: визначено основні тенденції організаційно-структурних трансформацій на промислових підприємствах).

20. Чобіток В. І. Інтелектуалізація управління холістичним розвитком підприємств: категоріальний силогізм. *Бізнес Інформ*. 2020. № 2. С. 463–472. (Міжнародна представленість та індексація журналу: *Ulrichsweb Global Serials Directory, Research Papers in Economics, Index Copernicus, Directory of Open Access Journals та ін.*).

21. Чобіток В. І. Методичні аспекти забезпечення управління холістичним розвитком підприємств. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2020. № 69. С. 181–192. (Міжнародна представленість журналу: *Index Copernicus, Google scholar*).

22. Чобіток В. І. Методологія наукового пізнання як основа інтелектуалізації управління холістичним розвитком підприємств. *Проблеми*

економіки. 2020. № 1. (43). С. 234–240. (Міжнародна представленість та індексація журналу: *Ulrichsweb Global Serials Directory, Research Papers in Economics, Index Copernicus, Directory of Open Access Journals* та ін.).

23. Чобіток В. І. Синектичний підхід до інтелектуалізації управління холістичним розвитком підприємств. *Економічний вісник Національного гірничого університету*. 2020. № 1 (69). С. 145–151. (Міжнародна представленість журналу та індексація журналу: *Index Copernicus, Academic Resource Index, ResearchBib*).

24. Чобіток В. І. Стратегічно-цільовий комплекс інтелектуалізації управління холістичним розвитком промислових підприємств. *Бізнес Інформ*. 2020. № 3. С. 423–430. (Міжнародна представленість та індексація журналу: *Ulrichsweb Global Serials Directory, Research Papers in Economics, Index Copernicus, Directory of Open Access Journals* та ін.).

25. Чобіток В. І. Архетипіка системи управління як основа холістичного розвитку підприємств. *Бізнес Інформ*. 2020. № 4. С. 486–497. (Міжнародна представленість та індексація журналу: *Ulrichsweb Global Serials Directory, Research Papers in Economics, Index Copernicus, Directory of Open Access Journals* та ін.).

26. Чобіток В. І. Об'єктивні передумови еволюційної трансформації системи управління як підґрунтя холістичного розвитку підприємств. *Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. Серія «Економічні науки»*. 2020. № 1 (43). С. 108–118. (Міжнародна представленість та індексація журналу: *Library of Congress Online Catalog, International DOI Foundation, CrossRef, WorldCat, Google Scholar, Ulrich's Periodicals Directory, EBSCOhost, РИИЦ, Index Copernicus* та ін.).

27. Чобіток В. І. Вплив ризиків на процес інтелектуалізації управління холістичним розвитком промислових підприємств залізничного транспортного машинобудування. *Бізнес Інформ*. 2020. №5. С. 451–457. (Міжнародна представленість та індексація журналу: *Ulrichsweb Global Serials Directory,*

*Research Papers in Economics, Index Copernicus, Directory of Open Access Journals та ін.*).

28. Чобіток В. І. Оцінка рівня розвитку промислових підприємств залізничного транспортного машинобудування: науково-практичні аспекти. *Проблеми економіки*. 2020. № 2 (44). С. 312–324. (Міжнародна представленість та індексація журналу: *Ulrichsweb Global Serials Directory, Research Papers in Economics, Index Copernicus, Directory of Open Access Journals та ін.*).

29. Чобіток В. І. Концептуальні основи інтелектуалізації управління холістичним розвитком промислових підприємств залізничного транспортного машинобудування. *Економічний вісник Національного гірничого університету*. 2020. №2 (70). С. 151–157. (Міжнародна представленість журналу та індексація журналу: *Index Copernicus, Academic Resource Index, ResearchBib*).

30. Прохорова В. В., Чобіток В. І. Інтелектуалізація управлінських процесів як детермінантно-мотиваційна основа бізнес-моделі підприємств. *Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. Серія «Економічні науки»*. 2020. № 2 (144). С. 65–75. (Міжнародна представленість та індексація журналу: *Library of Congress Online Catalog, International DOI Foundation, CrossRef, WorldCat, Google Scholar, Ulrich's Periodicals Directory, EBSCOhost, РИИЦ, Index Copernicus та ін.*). (Особистий внесок автора: розроблено мотиваційний механізм формування та використання колективного інтелекту в процесі забезпечення холістичного розвитку підприємств).

#### **Статті в інших виданнях:**

31. Чобіток В. І. Ефективність формування та використання кадрового потенціалу на вітчизняних промислових підприємствах. *Вісник Одеського національного університету. Серія «Економіка»*. 2013. Т. 18. Вип. 3/3. С. 145-147.

32. Чобіток В. І. Методичний підхід до формування системи оцінки ризиків на промислових підприємствах. *Актуальні проблеми інноваційної економіки*. 2016. № 1. С. 69–73.

**Статті в зарубіжних виданнях, що включені до міжнародних наукометричних баз:**

33. Chobitok V., Chumak L., Demianenko T., Us Y. Forming performance assessment system of risk management in railway transport companies. *International Journal of Engineering and Technology(UAE)*. 2018. Vol. 7. No 4.3. P. 404–408  
Режим доступу: <https://www.sciencepubco.com/index.php/ijet/article/view/19843>  
(дата звернення 27.02.2020). (Міжнародна представленість та індексація журналу: *Google Scholar, EZB - Elektronische Zeitschriftenbibliothek, PKP Open Archives Harvester, SCOPUS та ін.*). (Особистий внесок автора: розроблено алгоритм формування системи оцінки конкурентоспроможності та рівня ризику на підприємствах залізничного транспорту).

34. Chobitok V., Chumak L., Demianenko T., Us Y. Formation of an innovative and creative system of managing the development of industrial enterprises. *MATEC Web of Conferences*. 2019. Vol. 67. Режим доступу: [https://www.shs-conferences.org/articles/shsconf/abs/2019/08/shsconf\\_NTI-UkrSURT2019\\_01002/shsconf\\_NTI-UkrSURT2019\\_01002.html](https://www.shs-conferences.org/articles/shsconf/abs/2019/08/shsconf_NTI-UkrSURT2019_01002/shsconf_NTI-UkrSURT2019_01002.html) (дата звернення 25.02.2020). (Міжнародна представленість та індексація журналу: *Google Scholar, EDP Sciences database та ін.*). (Особистий внесок автора: розроблено теоретичне підґрунтя формування поняття «інноваційно-креативна система управління розвитком промислових підприємств»).

35. Chobitok V., Obydiennova T., Us Y., Demyanenko T., Skoromna O. Formation of the Information Resource Management System of Enterprises Under the New Digital Economy. *International Journal of Recent Technology and Engineering (IJRTE)*. 2019. Vol. 8. P. 256–262. Режим доступу: <http://www.ijrte.org/wp-content/uploads/papers/v8i3c/C10431183C19.pdf> (дата звернення 15.05.2020). (Міжнародна представленість та індексація журналу: *The Lattice Science;*

*Scopus, Mendeley та ін.). (Особистий внесок автора: розроблено систему управління інформаційними ресурсами на підприємстві).*

36. Chobitok V., Obydiennova T., Us Y., Demyanenko T., Skoromna O. The Information Management of Business Enterprises Development Under The New Digitalised Economy. *International Journal of Advanced Science and Technology*. 2020. Vol. 29. No. 8. P. 2337–2343. Режим доступу: <http://sersec.org/journals/index.php/IJAST/article/view/14708/7496> (дата звернення 25.05.2020).

*(Міжнародна представленість та індексація журналу: Google Scholar, Scopus, Mendeley та ін.). (Особистий внесок автора: запропоновано класифікацію інформаційних ресурсів).*

#### ***Тези доповідей і матеріали науково-практичних конференцій:***

37. Чобіток В. І. Корпоративно-соціальна відповідальність суб'єктів господарювання як основа розвитку економіки держави. *Політика корпоративної соціальної відповідальності в контексті сталого соціально-економічного розвитку: матеріали I Міжнар. наук.-практ. конф. (5–6 груд. 2013 р., Донецьк). Донецьк: ДонДУУ, 2013. С. 285–287.*

38. Левченко Н. В., Чобіток В. І. Мотивація як фактор підвищення ефективності кадрового потенціалу. *Україна у світовому інтеграційному просторі: економічні, соціальні, політичні та екологічні проблеми: матеріали Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. студентів, аспірантів та молодих вчених (10 груд. 2013 р., Донецьк). Донецьк : ДонДУУ, 2013. С.255–257. (Особистий внесок автора: запропоновано систему мотивації на підприємстві).*

39. Левченко Н. В., Чобіток В. І. Управління кадровим потенціалом підприємства. *Актуальні проблеми формування та управління потенціалом підприємств в умовах інноваційно-інвестиційного розвитку: матеріали Всеукр. заочн. наук.-практ. конф. (22–25 жовт. 2013 р., Харків). Х. : УІПА, 2013. С. 370–372. (Особистий внесок автора: визначено показники кадрового потенціалу підприємства).*



40. Чобіток В. І. Управління ризиками промислових підприємств. *Управління функціонуванням та розвитком економічних систем в умовах глобальних перетворень*: матеріали Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (22 – 25 жовт. 2014 р., Харків). Х. : УПА, 2014. С.211–213. Режим доступу: <http://ekon.uira.edu.ua/wp-conte> (дата звернення 23.05.2020).

41. Чобіток В. І. Управління ризиками підприємницької діяльності. *XLVIII наук.-практ. конф. наук.-пед. працівників, науковців, асп. та співробітників акад.* : матеріали наук.-практ. конф. (трав. 2015 р., Харків). Х. : УПА, Ч. 5. 2015. С. 7.

42. Чобіток В. І. Аналіз методів оцінки впливу ризиків на діяльність промислових підприємств. *Фінансові механізми сталого розвитку економіки: теоретичний та практичний аспекти*: матеріали Всеукр. заочн. конф. викл., студ., асп. та молодих учених (23–24 квіт. 2015 р., Дніпропетровськ). Дніпропетровськ : Національна металургійна академія України, Дніпропетровськ: Акцент ПП, 2015. С. 200–204.

43. Чобіток В. І. Формування внутрішніх механізмів нейтралізації ризиків на промислових підприємствах. *Функціонування економічних систем в умовах постіндустріального розвитку* : матеріали Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. (22–25 жовт. 2015 р., Харків). Х.: УПА, 2015. С. 360–363. Режим доступу: <http://ekon.uira.edu.ua/wp-content/uploads/2015/10/sbornik123.pdf> (дата звернення 20.05.2020).

44. Чобіток В. І. Формування механізму оцінки та нейтралізації фінансових ризиків суб'єктів господарювання. *Актуальні проблеми соціально-економічних систем в умовах трансформаційної економіки*: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (12–13 квіт. 2016 р., Дніпропетровськ). Дніпропетровськ: НМетАУ, 2016. С. 712–716.

45. Чобіток В. І. Формування логістичної системи на вітчизняних транспортних підприємствах. *Міжнародні транспортні коридори та корпоративна логістика*: матеріали 12 наук.-практ. Міжнар. конф. (2–4 черв. 2016 р. Харків). Х.: УкрДУЗТ, 2016. С. 25–26.

46. Чобіток В. І. Формування стратегії управління персоналом на підприємстві. *XLIX наук.-практ. конф.наук.-пед. працівників, науковців, асп. та співробітників акад.* : матеріали наук.-практ. конф. (трав. 2016 р., Харків). Х.: УПА, 2016. Ч. 5. С: 8.

47. Чобіток В. І. Ефективність формування внутрішнього економічного механізму на промислових підприємствах. *Актуальні проблеми економічного розвитку України в умовах інтеграції: досягнення та проблеми*: матеріали Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. (19–22 жовт. 2016 р., Харків). Х.: УПА, 2016. С. 280–283. Режим доступу: <http://ekon.uipa.edu.ua/wp-content/uploads/2016/10/> (дата звернення 28.05.2020).

48. Чобіток В. І. Механізм підвищення ефективності інноваційно-спрямованих інвестицій у вітчизняну промисловість. *Актуальні проблеми економіки та управління в умовах системної кризи* : зб.матеріалів Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (28 листоп. 2017 р., Львів) Львів: Львів. ін.-т МАУП, 2017. С. 559–564.

49. Чобіток В. І., Гнилицька В. О., Гаряїна А. О. Механізм оцінки ділових якостей керівників підприємств. *Студенти та молодь – для майбутнього країни*: матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (18–19 жовт., 2017 р., Бахмут). Бахмут: ННППІ УПА, 2017. С. 27–29. (Особистий внесок автора: розглянуто методи оцінки керівника).

50. Чобіток В. І., Чумак Л. Ф., Дем'яненко Т. І. Оцінка ефективності системи управління ризиком на підприємствах залізничного транспорту. *Технології та інфраструктура транспорту*: матеріали Міжнар. наук.-техн. конф. (14–16 трав. 2018 р., Харків). Х.: УкрДУЗТ, 2018. С. 450–451. (Особистий внесок автора: розроблено систему показників кількісної оцінки ризику підприємств залізничного транспорту).

51. Чобіток В. І., Тернопол Д. М., Вороніна Ю. В. Формування системи показників оцінки ефективності та використання кадрового потенціалу. *Сучасні проблеми менеджменту*: матеріали XIV Міжнар. наук.-практ. конф. (19 жовт. 2018 р., Київ). К.: Нац. авіац. ун-т, 2018. С. 594–596.

*(Особистий внесок автора: сформовано систему показників оцінки ефективності та використання кадрового потенціалу на підприємстві).*

52. Чобіток В. І. Вплив соціально-економічної мотивації на розвиток підприємства. *Економічний розвиток держави та її соціальна стабільність*: матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. (15 трав. 2018 р., Полтава). Полтава: Полтав. нац. техн. ун-т. ім. Кондратюка, 2018. С. 187–189.

53. Чобіток В. І. Формування концепції розвитку промислового підприємства. *Актуальні проблеми соціально-економічних систем в умовах трансформаційної економіки*: матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф. (12–13 квіт. 2018 р., Дніпро). Дніпро: НМетАУ, 2018. С. 174–176.

54. Чобіток В. І., Данильєва О. В. Контролінг як фактор забезпечення ефективного управління підприємствами. *Актуальні питання економіки, фінансів та сучасного менеджменту*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. для студ., асп.та молодих учених (16 черв. 2018 р., Київ). К.: Аналіт. центр «Нова Економіка», 2018. С. 56–60. *(Особистий внесок автора: сформовано основні елементи системи контролінгу).*

55. Чобіток В. І. Інноваційна діяльність як фактор розвитку креативної економіки. *Сучасні підходи до креативного управління економічними процесами* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (19 квіт. 2018 р., Київ). К.НАУ, 2018. С.136–137.

56. Чобіток В. І., Єськова В. С. Формування фінансової стратегії на підприємстві. *Розвиток фінансів, банківської справи та страхування в Україні та світі*: матеріали I Всеукр. дослідної інтернет-конф. студентів та молодих вчених (20 верес. 2018 р., Київ) К.: ЦДФБС «ФБС Груп», 2018. С. 37–38. *(Особистий внесок автора: розроблено завдання фінансової стратегії підприємства).*

57. Чобіток В. І., Удовікова Л. О. Методичний інструментарій оцінки ступеня впливу ризиків на діяльність вітчизняних підприємств. *Сучасні технології в енергетиці, електромеханіці, системах управління та машинобудуванні*: Матеріали Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф.

(19–21 листоп. 2018 р., Бахмут). Бахмут: ННПП УПА, 2018. С. 217–218. *(Особистий внесок автора: виокремлено та розглянуто основні методи оцінки впливу ризиків на діяльність підприємств).*

58. Чобіток В. І., Чумак Л. Ф., Дем'яненко Т. І. Інноваційно-креативна система управління розвитком промислових підприємств як основа підвищення їх конкурентоспроможності. *Міжнародна транспортна інфраструктура, індустріальні центри та корпоративна логістика: матеріали П'ятнадцятої наук.-практ. Міжнар. конф. (6–8 черв. 2019 р., Харків). Х.: УкрДУЗТ, 2019. Ч. 1. С. 45–47. (Особистий внесок автора: розкрито сутність інноваційно-креативної системи управління розвитком промислових підприємств).*

59. Чобіток В. І., Чайка А. В. Історичні аспекти формування школи управлінської думки. *III наук.-практ. конф. наук.-пед. працівників, науковців, асп. та співробітників акад. : матеріали наук.-практ. конф. (трав.2019 р., Харків). Х.: УПА, 2019. Ч. 5. С. 12. (Особистий внесок автора: розглянуто історичні етапи формування школи управлінської думки).*

60. Чобіток В. І. Формування системи індикативного управління підприємством. *Перспективні напрямки розвитку економіки, обліку, фінансів та права: теорія і практика: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (23 серп. 2019 р., Полтава). Полтава: ЦФЕНД, 2019. Ч. 1. С. 36–37.*

61. Чобіток В. І. Ефективність системи управління знаннями в аспекті інтелектуалізації. *NEW ECONOMICS – 2019: матеріали Міжнар. наук. форуму (14–15 листоп. 2019 р. Київ). К.: НАН України, Ін-т екон. пром-сті. 2019. Т. 2; С. 222–225.*

62. Прохорова В. В., Чобіток В. І. Оцінка зовнішньої та внутрішньої ефективності інноваційних трансформацій в економічній освіті: *Інноваційні трансформації в сучасній освіті: виклики, реалії, стратегії: Open Forum-ITME-CRS 2019: матеріали Першого Всеукр. відкритого наук.-практ. форуму (10–13 жовт. 2019 р., Одеса) Одеса. 2019. С. 35–37. (Особистий внесок*

автора: сформовано завдання підприємницької діяльності закладів вищої освіти).

63. Давидова О. Ю., Чобіток В. І. Формування стратегічних орієнтирів соціально-економічного розвитку Харківського регіону. *Актуальні проблеми розвитку ресторанного, готельного та туристичного бізнесу в умовах світової інтеграції: досягнення та перспективи*: матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. (19–20 верес. 2019 р., Харків - Варна). Харків - Варна: ХДУХТ, 2019. С. 18–21. (Особистий внесок автора: запропоновано показники соціально-економічного розвитку Харківського регіону).

64. Прохорова В. В., Чобіток В. І. Передумови розвитку процесу інтелектуалізації управління підприємствами в мінливих умовах господарювання. *Сталий розвиток – стан та перспективи*: матеріали Міжнар. наук. симпозіуму SDEV'2020 (12–15 лют. 2020 р., Львів - Славське). Львів – Славське: 2020. С. 288–290. (Особистий внесок автора: сформовано передумови розвитку процесу інтелектуалізації управління підприємствами в мінливих умовах господарювання).

65. Прохорова В. В., Чобіток В. І. Грейдінг як інструмент підвищення рівня інтелектуалізації на підприємствах. *Актуальні проблеми соціально-економічних систем в умовах трансформаційної економіки*: матер. VI Всеукр. наук.-практ. конф. (16–17 квіт. 2020 р., Дніпро). Дніпро: НМетАУ, 2020. Ч. 1. С. 152–155. (Особистий внесок автора: сформовано переваги та недоліки системи грейдерування).

66. Прохорова В. В., Чобіток В. І. Філософський погляд ідеї холізму в управлінні підприємствами. *Актуальні проблеми інноваційного розвитку кластерного підприємництва в Україні*: матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф. (27 берез. 2020 р., Київ). К.: КНУТД, 2020. С. 171–173. (Особистий внесок автора: сформовано філософський погляд ідеї холізму в управлінні підприємствами).

67. Чобіток В. І., Черняєва А. О. Вплив інтелектуального капіталу на соціально-економічний розвиток держави та регіонів. *Фінансово-економічна*

*інтеграція: вплив на соціально-економічний розвиток держави та регіонів: матеріали наук. круглого столу (28 квіт.2020 р., Харків). Х.: ХТЕІ КНТЕУ, 2020. С.40–42. (Особистий внесок автора: визначено вплив інтелектуального капіталу на соціально-економічний розвиток держави та регіонів).*

68. Чобіток В. І. Індикативне управління суб'єктами господарювання як комплексна система змішаної економіки. *ЛІІІ наук.-практ. конф. наук.-пед.працівників, науковців, асп. та співробітників академії* : матеріали наук.-практ. конф. (трав., 2020 р., Харків). Харків : УІПА, 2020. Ч. 5. С: 11.

69. Prokhorova V.V., Chobitok V. I. Mechanism of open management as an element of holistic development of industrial enterprise. *Сучасні підходи до креативного управління економічними процесами* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (9–10 квіт. 2020 р., Київ). Київ: НАУ, 2020. С. 78–79. *(Особистий внесок автора: розкрито сутність відкритого управління, яке формується зі змісту процесу холістичного розвитку).*

70. Прохорова В. В., Чобіток В. І. Сучасні трансформації в процесі інтелектуалізації управління холістичним розвитком суб'єктів господарювання. *Розбудова єдиного відкритого інформаційного простору освіти впродовж життя*: матеріали другого Міжнар. наук.-практ. WEB-форуму (25–27 берез. 2020 р., Київ-Харків). Київ-Харків: УІПА, 2020. С. 249–251. *(Особистий внесок автора: проаналізовано критерії глибини процесу інтелектуалізації управління холістичним розвитком суб'єктів господарювання в сучасних умовах).*

## ЗМІСТ

ВСТУП	35
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ІНТЕЛЕКТУАЛІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ ХОЛІСТИЧНИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВ	49
1.1. Економічна етіологія походження процесу інтелектуалізації управління підприємствами	49
1.2. Сутність ідеї холізму в управлінні підприємствами	61
1.3. Формування категоріального силогізму інтелектуалізації управління холістичним розвитком підприємств	78
Висновки до розділу I	93
РОЗДІЛ 2 МЕТОДОЛОГІЧНІ ПОЛОЖЕННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ ХОЛІСТИЧНИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВ	97
2.1. Історико-еволюційна трансформація розвитку системи управління	97
2.2. Методологічні підходи до наукового пізнання як основа інтелектуалізації управління холістичним розвитком підприємств	127
2.3. Методи та моделі для оцінки рівня розвитку промислових підприємств	145
Висновки до розділу 2	162
РОЗДІЛ 3 МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІАГНОСТИКИ РІВНЯ РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТНОГО МАШИНОБУДУВАННЯ	168
3.1. Тенденції розвитку промислових підприємств залізничного транспортного машинобудування	168
3.2. Науково-методичні аспекти до оцінки рівня розвитку промислових підприємств залізничного транспортного машинобудування	188

3.3. Комплексна інтегральна оцінка рівня розвитку промислових підприємств залізничного транспортного машинобудування	202
Висновки до розділу 3	216
РОЗДІЛ 4 ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОЇ СИСТЕМИ ІНТЕЛЕКТУАЛІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ ХОЛІСТИЧНИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВ	220
4.1. Формування управлінських рішень до холістичного розвитку підприємств на основі кластерного підходу	220
4.2. Науково-практичні аспекти до локалізації та нейтралізації ризиків в процесі інтелектуалізації управління холістичним розвитком промислових підприємств залізничного транспортного машинобудування	238
4.3. Формування стратегічно-цільових комплексів інтелектуалізації управління холістичним розвитком промислових підприємств залізничного транспортного машинобудування	280
Висновки до розділу 4	303
РОЗДІЛ 5 КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ ІНТЕЛЕКТУАЛІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ ХОЛІСТИЧНИМ РОЗВИТКОМ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТНОГО МАШИНОБУДУВАННЯ	309
5.1. Інтелектуалізація управління холістичним розвитком підприємств: синектичний підхід	309
5.2. Детермінантно-мотиваційна основа формування та використання колективного інтелекту в процесі забезпечення холістичного розвитку підприємств	326
5.3. Формування інтегрованого механізму інтелектуалізації управління холістичним розвитком підприємств	386
5.4. Концептуалізація інтелектуалізації управління холістичним розвитком промислових підприємств залізничного транспортного	409



машинобудування	
Висновки до розділу 5	432
ВИСНОВКИ	437
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	442
ДОДАТКИ	495
Додаток А Огляд дисертацій за темою дослідження	496
Додаток Б Види та режими управління підприємствами	499
Додаток В Модель Ентоні	500
Додаток Г Загальні принципи управління	501
Додаток Д Кількість перевезених пасажирів за видами транспорту	512
Додаток Е Опис діяльності промислових підприємств залізничного транспортного машинобудування	513
Додаток Ж Аналіз складових комплексної діагностики оцінки ступеню розвитку підприємств	534
Додаток И Результати кластерного аналізу	554
Додаток К Аналіз визначення поняття «ризик»	562
Додаток Л Алгоритм формування системи оцінки конкурентоспроможності та рівня ризику на підприємствах залізничного транспорту	563
Додаток М Механізм формування та прийняття ефективних управлінських рішень щодо нейтралізації ризиків на підприємствах залізничного транспорту	564
Додаток Н Види прогнозування	565
Додаток П Сутність прогнозування	566
Додаток Р Методи прогнозування, їх класифікація	567
Додаток С Визначення поняття «персонал промислового підприємства»	571
Додаток Т Визначення поняття «управління персоналом промислового підприємства»	572

Додаток У Методи оцінки персоналу на підприємстві	573
Додаток Ф Аналіз визначення поняття «мотивація»	575
Додаток Х Фактори та методи управління мотивацією персоналу	576
Додаток Ц Комплексна теорія мотивації Потрера-Лоулера	578
ДодатокШ Теорія набутих потреб Д. Мак Келланда	579
Додаток Щ «Мотиваційні» та «гігієнічні» фактори Фредеріка Герцберга	580
Додаток Ю Теорія сподівань В. Врума	581
Додаток Я Стунісна характеристика «теорії справедливості «Стейсі Адамса»	582
Додаток АА Модель Портера-Лоулера	583
Додаток АБ Мотиваційний профіль працівника	584
Додаток АВ Підходи авторів щодо визначення поняття «економічна стійкість»	596
Додаток АГ Закони Йеркса-Додсона	597
Додаток АД Довідки про впровадження	598
Додаток АЕ Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації	612

## ВСТУП

**Актуальність теми.** Складні процеси зміни економіки в перехідні періоди, що характеризуються суттєвим впливом ендогенного та екзогенного середовища на стійкий розвиток промислових підприємств залізничного транспортного машинобудування та підвищенням рівня внутрішньої і зовнішньої конкуренції, вимагають продукування і впровадження інноваційно-креативних методів управління, які формуються залежно від рівня використання інтелектуально-потенційно-людських ресурсів для застосування ефективних бізнес-моделей на конкурентних ринках.

Інтелектуалізація управління розвитком підприємств висуває нові вимоги до ідеалізації управління як багатоітераційного процесу з акцентом на домінуючій ролі ідеї холізму як системоутворюючого напрямку формування гнучкої інноваційної платформи з урахуванням вимог цифрової економіки з метою дотримання балансу змін якісних і кількісних параметрів діяльності промислових підприємств залізничного транспортного машинобудування. Формування стратегічно-орієнтованих управлінських рішень, які відповідно до еволюційно-трансформаційних змін економічного середовища корелюють з тенденціями векторно-направлених трендів глобальних світових і національних викликів, об'єктивно підтверджують необхідність створення єдиної системи реалізації нововведень завдяки впровадженню стратегічно-цільових комплексів інтелектуалізації управління холістичним розвитком промислових підприємств.

Окремими аспектами дослідження проблеми інтелектуалізації управління холістичним розвитком підприємств займалися такі вітчизняні та зарубіжні учені-економісти, як: О. Амоша, Р. Акофф, І. Ансофф, І. Бланк, Н. Валінкевич, М. Вебер, Л. Гораль, Н. Гавкалова, В. Геєць, В.

Дикань, П. Друкер, Л. Калініченко, Л. Канторович, М. Кизим, В. Ковальов, А. Колот, О. Криворучко, О. Кузьмін, Т. Лепейко, О. Манойленко, М. Мескон, Г. Михальченко, В. Немчінов, П. Перерва, Т. Пітерс, М. Портер, В. Пономаренко, В. Прохорова, А. Томпсон, В. Третьак, Л. Українська, В. Шинкаренко, Н. Шматько, А. Штангрет, А. Файоль, В. Хаустова, А. Яковлєв та ін.

Проблемами розвитку і реформування діяльності промислових підприємств залізничного транспортного машинобудування України займалися учені-економісти, зокрема, О. Ареф'єва, О. Дейнека, В. Дикань, О. Дикань, О. Євсєєва, І. Зайцева, О. Зоріна, Н. Каличева, О. Кірдіна, М. Корінь, Л. Марценюк, В. Овчиннікова, Л. Позднякова, В. Прохорова, І. Токмакова, А. Толстова, Н. Чебанова, І. Чорнобровка та ін.

Проте, незважаючи на вагомий внесок багатьох науковців у дослідження проблеми інтелектуалізації управління холістичним розвитком підприємств, розроблення методологічних і концептуальних наукових підходів, визначення гносеологічних аспектів потребують подальшого більш глибокого дослідження відповідних методологічних положень.

Питання формування інтелектуалізації управління холістичним розвитком підприємств залишається недостатньо дослідженим як у зарубіжній, так і вітчизняній літературі. Потребують системного фундаментального вивчення теоретичні основи і методичний інструментарій; розроблення методичних підходів до діагностики рівня розвитку підприємств із використанням сучасних методів; моделювання управлінських рішень на основі аналітико-діагностичних методів, комплексних підходів до розробки моделей, механізмів і спеціального методичного інструментарію формування інтелектуалізації управління холістичним розвитком підприємств.

Необхідність подальшого удосконалення існуючих і розроблення нових методологічних положень й прикладних аспектів інтелектуалізації

управління холістичним розвитком підприємств зумовила актуальність теми дисертації, мету і завдання дослідження.

**Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.** Дослідження, проведені автором, пов'язані з науковими темами, що виконуються у рамках науково-дослідних робіт Української інженерно-педагогічної академії: «Фундаментальні основи визначення та формування конкурентоспроможного потенціалу підприємства в сучасних умовах» (номер державної реєстрації 0113U002198); «Управління розвитком підприємств в умовах сучасної економіки» (номер державної реєстрації 0113U007933); «Управління стійким розвитком суб'єктів господарювання в умовах соціально орієнтованої економіки» (номер державної реєстрації 0116U001487); «Управління розвитком суб'єктів господарювання на засадах інноваційної економіки» (номер державної реєстрації 0119U000326); у рамках науково-дослідної роботи Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку Національної академії наук України за темою: «Адаптаційний потенціал забезпечення стійкого функціонування реального сектору економіки України в умовах глобальної нестабільності» (номер державної реєстрації 0119U102876).

Дисертацію виконано відповідно до основних положень Стратегічного плану розвитку залізничного транспорту України на період до 2020 року (затверджено наказом Міністерства інфраструктури України від 21 грудня 2015 р. № 547), Національної транспортної стратегії України на період до 2030 року (затверджено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30 травня 2018 р. № 430-р).

**Мета і завдання дослідження.** Мета дисертаційної роботи полягає в розробленні та науковому обґрунтуванні теоретико-методологічних положень, практичних рекомендацій щодо забезпечення інтелектуалізації управління холістичним розвитком підприємств у сучасних турбулентних умовах функціонування під впливом ендогенних та екзогенних факторів.

Для досягнення поставленої мети в дисертації вирішено такі завдання:

- проведено критичний аналіз процесів інтелектуалізації управління та ідеї холізму в розвитку підприємств, встановлено їх сутність і значення;
- удосконалено категоріальний силогізм інтелектуалізації управління холістичним розвитком підприємств;
- обґрунтовано поетапну історико-еволюційну трансформацію розвитку систем управління;
- запропоновано методологічні підходи до наукового пізнання як основи інтелектуалізації управління холістичним розвитком підприємств;
- проаналізовано методи і моделі оцінки рівня розвитку промислових підприємств;
- удосконалено науково-методичні аспекти оцінки рівня розвитку промислових підприємств залізничного транспортного машинобудування;
- запропоновано науково-практичні аспекти локалізації і нейтралізації ризиків в процесі інтелектуалізації управління холістичним розвитком промислових підприємств залізничного транспортного машинобудування;
- сформовано стратегічно-цільові комплекси інтелектуалізації управління холістичним розвитком промислових підприємств;
- запропоновано детермінантно-мотиваційну основу формування і використання колективного інтелекту в процесі забезпечення холістичного розвитку промислових підприємств залізничного транспортного машинобудування;
- сформовано інтегрований механізм інтелектуалізації управління холістичним розвитком промислових підприємств залізничного транспортного машинобудування;
- розроблено концептуалізацію інтелектуалізації управління холістичним розвитком промислових підприємств залізничного транспортного машинобудування.

*Об'єктом дослідження* є процес інтелектуалізації управління холістичним розвитком підприємств.

*Предметом дослідження* є сукупність теоретико-методичних, методологічних, наукових і прикладних положень інтелектуалізації управління холістичним розвитком підприємств.

**Методи дослідження.** Науково-теоретичну і методологічну основу досліджень становили такі методи: *абстрактно-логічний* – для обґрунтування гносеологічних аспектів інтелектуалізації управління холістичним розвитком підприємств; *методи теоретичного узагальнення, системного й історико-економічного аналізу* – для систематизації теоретичних положень щодо сутності, цілей, функцій і принципів інтелектуалізації управління холістичним розвитком підприємств; *аналізу і синтезу* – для вивчення об'єкта дослідження і виявлення його складових елементів; *таксономії* – для розрахунку інтегральних показників розвитку підприємств; *фінансово-економічного і статистичного аналізу* – для визначення й узагальнення тенденцій змін рівня інтелектуалізації управління холістичним розвитком підприємств; *кореляційно-регресійного аналізу* – для визначення впливу показників діяльності підприємств; *кластеризації* (у рамках теорії розпізнавання образів) – для ідентифікації підприємств за рівнем їх розвитку; *екстраполяції* – для визначення прогнозних показників; *графічний* – для візуалізації висновків проведених досліджень.

Вихідну *інформаційну базу* дослідження становили законодавчі та нормативні акти України, вітчизняні та зарубіжні наукові публікації, офіційні статистичні матеріали, дані бухгалтерської звітності підприємств України.

**Наукова новизна одержаних результатів** полягає в обґрунтуванні теоретико-методичних і методологічних основ інтелектуалізації управління холістичним розвитком підприємств, розробленні науково-практичних рекомендацій прикладного спрямування, а саме:

***уперше:***

- сформовано об'єктивні закономірності еволюційної трансформації системи управління як конвергентного підґрунтя холістичного розвитку підприємств на основі архетипики як сукупності наукових поглядів і тенденцій у рамках історично-об'єктивних періодів розвитку суспільства, що формують ціннісно-смислову основу, яка концептуально доповнює і перманентно удосконалює функціональні особливості й міжрівневі зв'язки систем управління завдяки накопиченню знань на різних науково-філософських рівнях, створює парадигму змін базових архетипів і трансформацію типологічної стійкості й високого ступеня узагальнення, поєднання різних за етимологією і масштабом трактувань наукових поглядів, уможлиблює пошук методів мистецтва управління, нестандартних, креативних рішень для отримання позитивного синергетичного ефекту й активізації холістичних основ розвитку підприємств;

- розроблено концептуалізацію інтелектуалізації управління холістичним розвитком промислових підприємств залізничного транспортного машинобудування, яка базується на інтеграції фундаментальних принципових концепцій (інтелектуального капіталу, управління знаннями, ефективної організації), доводячи доцільність сенсу керуючого впливу на процеси самоорганізації системи й інтеграції інтелектуально-креативних ресурсів, інструментів управління, що дозволяє визначити інтелектуально-орієнтовані вектори розвитку на основі холістичного (цілісного) підходу, тобто модифікувати соціально-орієнтоване управління одночасно процесами і ресурсами, направлене на ефективну мотиваційну політику підприємств з достатнім рівнем результативності;

- запропоновано методологічні аспекти інтелектуалізації управління холістичним розвитком підприємств на засадах процесів сцієнтизму й антисцієнтизму, що базуються на об'єктивному визначенні науки як



суперечливого напрямку позитивного або негативного впливу на соціально-економічне середовище в аспекті використання креативних методів та методологічних парадигм в інноваційних дослідженнях, вивченні світоглядних стандартів і ідеалів та є основою формування відповідних управлінських систем і механізмів, удосконалення інтелектуально-інноваційних компетенцій персоналу, орієнтованих на підвищення рівня конкурентоспроможності вітчизняних підприємств;

- сформовано інтегрований механізм інтелектуалізації управління холістичним розвитком підприємств, який побудовано на консолідації функціональних особливостей процесів інтелектуалізації управління і холістичного розвитку, реалізація яких відбувається на основі мультиагентного підходу в реальному часі у безперервному потоці подій, дозволяючи системі управління превентивно реагувати на зміни існуючого стану відповідно до викликів інноваційної економіки (продукування інноваційно-креативних рішень) і ресурсів, у рамках якого підприємство декомпозує як соціально-економічна система до рівня мережі окремих автономних структур і є платформою для моделювання, імітації задач дослідження ринкових взаємодій між суб'єктами, координації різних моделей і програмних результатів їх діяльності;

***удосконалено:***

- категоріальний силогізм інтелектуалізації управління холістичним розвитком підприємств, який, на відміну від існуючих, базується на системоутворюючій теоретичній індукційно-детермінованій основі використання теоретичного апарату дослідження через уточнення сутності понять «інтелектуалізація», «управління підприємствами», «розвиток підприємства», враховуючи турбулентні впливи інтелектуально-креативного середовища на наукову думку, що дозволило уточнити логічну сутність поняття «інтелектуалізація управління холістичним розвитком підприємств» з урахуванням інтелектуально-знанневих активів підприємств, інформаційно-комунікаційних технологій для продукування нових підходів

В управлінні з метою досягнення цілей розвитку і максимізації результатів діяльності підприємства, забезпечення ефективного функціонування за допомогою взаємозв'язку поетапних ад'єктивних рішень у непередбачуваних ситуаціях;

- модель прийняття ефективного управлінського рішення щодо впровадження стратегічно-цільових комплексів інтелектуалізації управління холістичним розвитком промислових підприємств залізничного транспортного машинобудування, яка, на відміну від існуючих, базується на консолідованій реалізації сукупності стратегічно-орієнтованих напрямів управління з урахуванням прямого й опосередкованого впливу мікро- та макросередовища, що є підґрунтям для формування єдиної системи реалізації нововведень за допомогою використання групового інтелекту, знань, що були накопичені для модифікування конфігурації стратегічно-орієнтованих альтернатив холістичного розвитку;

- синектичний підхід до інтелектуалізації управління холістичним розвитком підприємств залізничного транспортного машинобудування, який, на відміну від існуючих, базується на потенційно-альтернативних можливостях акумулювання інтелектуально-інноваційної активності людських ресурсів (персоналу) на основі використання механізмів когнітивного дисонансу соціально-психологічної взаємодії в процесах інтелектуальної діяльності, реалізація яких забезпечує перманентне дослідження проблем холістичного розвитку, генеруючи нові інтелектуально-потенційні ресурси, що радикально змінюють векторну направленість функціонування підприємства;

- методичні аспекти забезпечення управління холістичним розвитком підприємств, які, на відміну від існуючих, базуються на систематизації комплексних методів і моделей з урахуванням їх адекватності, точності, універсальності й економічності, що дозволяє достовірно оцінити рівень розвитку підприємств та є підґрунтям для забезпечення ефективності

високоорганізованого інтелектуального управління холістичним розвитком підприємств;

***набуло подальшого розвитку:***

- парадигма мистецтва інтелектуалізації управління підприємством, яка, на відміну від існуючих, базується на фундаментальних положеннях науки про управління, враховуючи багатоаспектність і різнохарактерну взаємопов'язаність складних системоутворюючих елементів, виявляючи об'єктивні закони їх формування і розвитку в результаті інтенсивного продукування креативних знань (інтелектуалізація є провідною парадигмою управління), яка визначає поліструктурну направленість нової економіки та формує детермінований причинно-наслідковий погляд, що дає можливість керівникам безпосередньо переходити від теоретичних знань до практичних дій для продукування і прийняття креативних рішень;

- науково-практичний підхід до оцінки рівня розвитку промислових підприємств залізничного транспортного машинобудування, який, на відміну від існуючих, полягає у формуванні системи комплексного оцінювання з використанням сукупності складових та їх показників, інтегральної оцінки рівня розвитку для продукування ефективних управлінських рішень, стратегічних цілей щодо удосконалення процесу інтелектуалізації управління холістичним розвитком як основи бізнес-моделювання цілісних властивостей розвитку підприємств з метою використання інтелектуально-потенційно-людських ресурсів, виявлення, оцінювання та нейтралізація ризиків різної етимології, формування стратегічно-орієнтованої моделі;

- науково-практичний підхід до локалізації і нейтралізації ризиків у процесі інтелектуалізації управління холістичним розвитком промислових підприємств залізничного транспортного машинобудування, який, на відміну від існуючих, базується на положеннях сучасної ризикології і верифікації комплементарних критеріїв локалізації та нейтралізації ризиків різної етимології, що постійно трансформуються і підвищуються через

зміни ознак ризику відповідно до формату розвитку соціально-економічних систем, що дозволяє розробити ефективну модель управління завдяки формуванню інтелектуально-інноваційних рішень та з меншими втратами подолати релевантний ризиковий спектр у процесі інтелектуалізації управління холістичним розвитком;

- мотиваційний механізм формування і використання колективного інтелекту в процесі забезпечення холістичного розвитку підприємств, який, на відміну від існуючих, базується на отриманні альтернативних синергетичних ефектів (комплексність, диференційність, гнучкість, оперативність) у процесі синтезу видів професійно-суспільного інтелекту, враховуючи потреби, можливості, знання, уміння, практичний досвід з метою ефективного використання людських ресурсів, що забезпечує планомірний управлінський вплив за допомогою організаційних, економічних і соціальних заходів як керуючих імпульсів формування бізнес-моделей на конкурентних ринках та є основою відтворювального процесу усіх рівнів управління, що забезпечують холістичний розвиток підприємств.

**Практичне значення одержаних результатів** полягає у розробленні методико-прикладної бази забезпечення інтелектуалізації управління холістичним розвитком підприємств. Результати дисертації отримали практичне застосування. Зокрема пропозиції щодо формування моделі прийняття ефективного управлінського рішення щодо впровадження стратегічно-цільових комплексів інтелектуалізації управління холістичним розвитком промислових підприємств, яка була врахована в діяльності Виконавчого комітету Харківської міської ради (довідка № 08-21/1630/2-20 від 02.07.2020 р.); інтегрований механізм, який спрямований на розвиток процесу інтелектуалізації управління холістичним розвитком підприємств за допомогою мультиагентних технологій впроваджено в діяльність АТ «ПЛАСКЕ» (довідка № 0120721/1902-1 від 21.07.2020 р.); синектичний підхід до інтелектуалізації управління холістичним розвитком підприємств

впроваджено в діяльність Філії «Українська залізнична швидкісна компанія» АТ «Укрзалізниця» (довідка № 01-35/12 від 22.04.2020 р.); концепцію інтелектуалізації управління холістичним розвитком промислових підприємств використано в дослідженнях Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку Національної академії наук України (довідка № 01/63/1 від 22.07.2020 р.); методичні аспекти забезпечення управління холістичним розвитком підприємств впроваджено в роботу АТ «Івано-Франківський локомотиворемонтний завод» (довідка № 158/С1-25 від 27.02.2020 р.); методологію наукового пізнання як основи інтелектуалізації управління холістичним розвитком підприємств впроваджено в роботу Державного підприємства «Східний експертно-технічний центр Держпраці» (довідка № 1-06/293-01 від 11.11.2019 р.); науково-практичний підхід до локалізації та нейтралізації ризиків у процесі інтелектуалізації управління холістичним розвитком промислових підприємств впроваджено в діяльність виробничого підрозділу «Лозівське локомотивне депо» регіональної філії «Південна залізниця» АТ «Укрзалізниця» (довідка № 258/к від 15.04.2020 р.); мотиваційний механізм формування і використання колективного інтелекту в процесі забезпечення холістичного розвитку підприємств впроваджено в діяльності Філії «Центральна станція зв'язку» АТ «Укрзалізниця» (довідка № 317/03 від 21.05.2020 р.); науково-практичний підхід до оцінки рівня розвитку промислових підприємств впроваджено в діяльність ТОВ «Виробничо-комерційна фірма «Електропромремонт»» (довідка № 33/2-16 від 25.03.2020 р.); парадигма мистецтва інтелектуалізації управління підприємством використана в діяльності ТОВ «ХАРКІВТРАНСМАШПРОЕКТ» (довідка № 025/С-1 від 20.01.2020 р.).

Запропоновані автором наукові положення та практичні рекомендації використовуються в Українській інженерно-педагогічній академії при підготовці фахівців другого рівня вищої освіти (магістр) із напрямку 051 «Економіка» та 015.24 «Професійна освіта. Економіка» при викладанні

дисциплін «Конкурентоспроможність підприємства», «Управління ресурсами» та «Економічне управління підприємствами» (довідка № 107-04-135 від 13.07.2020 р.).

Зареєстровано авторське право на науково-методичний твір «Управління ризиком на підприємствах» (свідоцтво № 67028 від 04.08.2016 р.).

**Особистий внесок здобувача.** Дисертація є результатом самостійного наукового дослідження. Наукові розробки та пропозиції, що містяться в роботі, належать особисто автору. З наукових праць, опублікованих у співавторстві [99, 159, 210, 211, 280, 282-285, 287, 367, 399, 401-417, 458-461], у дисертації використано тільки ті положення і пропозиції, що становлять індивідуальний внесок автора. У цій роботі матеріали і висновки кандидатської дисертації автора не використовувались.

**Апробація результатів дисертації.** Основні положення дисертації розглянуто та схвалено на науково-практичних конференціях, зокрема: «Політика корпоративної соціальної відповідальності в контексті сталого соціально-економічного розвитку» (Донецьк, 2013); «Україна у світовому інтеграційному просторі: економічні, соціальні, політичні та екологічні проблеми» (Донецьк, 2013); «Актуальні проблеми формування та управління потенціалом підприємств в умовах інноваційно-інвестиційного розвитку» (Харків, 2013); «Управління функціонуванням та розвитком економічних систем в умовах глобальних перетворень» (Харків, 2014); «Фінансові механізми сталого розвитку економіки: теоретичний та практичний аспекти» (Дніпропетровськ, 2015); «Функціонування економічних систем в умовах постіндустріального розвитку» (Харків, 2015); «Актуальні проблеми соціально-економічних систем в умовах трансформаційної економіки» (Дніпропетровськ, 2016); «Міжнародні транспортні коридори та корпоративна логістика» (Харків, 2016); «Актуальні проблеми економічного розвитку України в умовах інтеграції: досягнення та проблеми» (Харків, 2016); «Актуальні проблеми економіки та

управління в умовах системної кризи» (Львів, 2017); «Студенти та молодь – для майбутнього країни» (Бахмут, 2017); «Технології та інфраструктура транспорту» (Харків, 2018); «Сучасні проблеми менеджменту» (Київ, 2018); «Економічний розвиток держави та її соціальна стабільність» (Полтава, 2018); «Актуальні проблеми соціально-економічних систем в умовах трансформаційної економіки» (Дніпро, 2018); «Актуальні питання економіки, фінансів та сучасного менеджменту» (Київ, 2018); «Сучасні підходи до креативного управління економічними процесами» (Київ, 2018); «Розвиток фінансів, банківської справи та страхування в Україні та світі» (Київ, 2018); «Сучасні технології в енергетиці, електромеханіці, системах управління та машинобудуванні» (Бахмут, 2018); «Міжнародна транспортна інфраструктура, індустріальні центри та корпоративна логістика» (Харків, 2019); «Перспективні напрямки розвитку економіки, обліку, фінансів та права: теорія і практика» (Полтава, 2019); «NEW ECONOMICS – 2019» (Київ, 2019); «Інноваційні трансформації в сучасній освіті: виклики, реалії, стратегії» (Одеса, 2019); «Актуальні проблеми розвитку ресторанного, готельного та туристичного бізнесу в умовах світової інтеграції: досягнення та перспективи» (Харків-Варна, 2019); «Сталий розвиток – стан та перспективи» (Львів-Славське, 2020); «Актуальні проблеми соціально-економічних систем в умовах трансформаційної економіки» (Дніпро, 2020); «Актуальні проблеми інноваційного розвитку кластерного підприємництва в Україні» (Київ, 2020); «Фінансово-економічна інтеграція: вплив на соціально-економічний розвиток держави та регіонів» (Харків, 2020); «Науково-практична конференція науково-педагогічних працівників, науковців, аспірантів та співробітників академії» (Харків, 2015, 2016, 2019, 2020); «Сучасні підходи до креативного управління економічними процесами» (Київ, 2020); «Розбудова єдиного відкритого інформаційного простору освіти впродовж життя» (Київ-Харків, 2020).

**Публікації.** Результати дисертації опубліковано в 70 наукових працях, серед яких: 2 статті у колективних монографіях; 28 статей у наукових фахових виданнях України, із них 22 – у виданнях, внесених до наукометричних баз даних; 4 статті у зарубіжних виданнях, внесених до наукометричних баз даних; 2 статті в інших виданнях України; 34 публікацій тез доповідей у збірниках за матеріалами конференцій, 1 авторське право. Загальний обсяг публікацій становить 24,88 ум.-друк. арк., з яких особисто здобувачеві належить 20,66 ум. друк. арк.

**Структура й обсяг роботи.** Дисертація складається зі вступу, п'яти розділів, висновків, додатків, списку використаних літературних джерел. Загальний обсяг роботи – 625 сторінок машинописного тексту. Дисертація містить 47 таблиць, з них 13 займають 20 повних сторінок; 118 рисунків, з них 31 займають 31 повну сторінку; 30 додатків – на 131 сторінці; список використаних джерел з 525 найменувань – на 53 сторінках. Обсяг основного тексту дисертації становить 390 сторінки.



## СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аакер Д. Стратегическое рыночное управление. пер. с англ. под ред. Каптуревского Ю. Н.. Санкт-Петербург: Питер, 2002. 544 с.
2. Аванесова Н. Е., Марченко О. В. Стратегічне управління підприємством та сучасним містом : теоретико-методичні засади : монографія Харків. нац. ун-т буд-ва та архітектури. Харків: Щедра садиба плюс, 2015. 195 с.
3. Айзенк Г. Ю. Интеллект: новый взгляд. *Вопросы психологии*. 1995. № 1. С. 111-131.
4. Академічний тлумачний словник Ел.ресурс - <http://sum.in.ua>
5. Акофф Р. Планирование майбутнього корпорації. Пер. з англ.. під ред. Данілова В.И. Данільяна. М.: Прогрес, 1985. 328 с.
6. Активізування інвестиційної та інноваційної діяльності підприємств : моногр. за наук. ред. проф., д-ра екон. наук Кузьміна О. Є.. Стрий ТзОВ «Укрпол», 2005. 250 с.
7. Амбарцумов А.,Стерликов Ф. 1000 терминов рыночной экономики. Справочное учебное пособие. М. Крон-Пресс 1993г. 302 с.
8. Амоша О. І., Грiневська С. М. Перспективні напрямки державної політики щодо капіталізації науки в сучасних умовах розвитку. *Проблеми розвитку внешнеэкономических связей и привлечения иностранных инвестиций: региональный аспект*. 2012. Ч. 1. С. 9–14.
9. Амоша О. І., Саломатiна Л. М., Передерій С. Л. Аналіз причин низької інноваційної активності високотехнологічних підприємств України. *Економіка промисловості*. 2011. № 4. С. 165–179.
10. Андерсен Б. Бизнес-процессы. Инструменты совершенствования науч. ред. Ю. П. Адлер. М.: Стандарты и качество, 2003. 133 с.

11. Андрієнко В. М. Стратегічне управління підприємствами реального сектору економіки : механізми, методи, моделі : монографія Донецький нац. ун-т. Донецьк : ДонНУ, 2012. 155 с.
12. Андрійчук В. Г. Економіка підприємств агропромислового комплексу. К. : КНЕУ, 2013. 779 с.
13. Андрушків Б. М., Кузьмін О. Є. Основи менеджменту : Монографія Львів : Світ , 1995. 296 с.
14. Андрущенко В. Україна і світ: авторитет освіти. *Вища освіта України*. 2006. № 4. С. 5–9.
15. Ансофф И. Новая корпоративная стратегия : монографія. за ред.: И. Ансоффа. Санкт-Петербург : Питерком, 1999. 416 с.
16. Апшай Н. І. Інтелектуалізація навчального процесу у ВНЗ в умовах розвитку інформатизації. *Проблеми фізичного виховання і спорту*. 2010. №9. С. 3–5.
17. Ареф'єва О. В., Васюткіна Н. В. Корпоративне управління: еволюція, становлення, розвиток: монографія - К. : Ліра К, 2013. 180 с.
18. Ареф'єва О. В. Стратегічні орієнтири інтелектуально-інноваційного процесу управління конкурентним розвитком. Адаптивне управління підприємствами в умовах неотехнологічного відтворення: Монографія. За редакцією Ареф'євої О. В. К.: ФОП Маслаков, 2020. С. 7–14.
19. Ареф'єва О. В., Побережна З. М. Інтелектуалізація управління холістичним розвитком бізнес-процесів підприємства. *Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. Серія «Економічні науки»*. 2019. № 5 (139). С. 78–92.
20. Ареф'єва О. В., Побережна З. М. Закономірності інтелектуалізації управління підприємством на основі розвитку бізнес-моделей. *Науковий журнал Проблеми економіки*. 2019. № 4 (42). С. 111–119.
21. Ареф'єва О. В. Структурні перетворення на промислових підприємствах як фактор сталого розвитку. *Економіка и управление*

*предприятиями машиностроительной отрасли: проблемы теории и практики* . 2014. № 2. С. 36–43.

22. Афанасьєва М. Г. Теоретико-методологічні підходи моделювання ризику в процесі розвитку виробничо-економічної діяльності гірничорудного підприємства. *Держава та регіони. Сер. : Економіка та підприємництво*. 2013. № 2. С. 77–82.

23. Базилевич В. Інтелектуалізація та індивідуалізація - основа формування нової парадигми класичної університетської освіти в галузі економіки і управління в контексті Болонського процесу. *Вища школа*. 2005. № 6. С. 28–97.

24. Базилійська Н.П. Управління трудовою поведінкою працівника в загальній системі управління персоналом. *Вісник ХНУ*. 2010. №2. С. 152–155.

25. Белявцева В. В. *Методологія управління інноваційним розвитком регіону*. Харків: Друкарня Мадрид, 2017. 216 с.

26. Березюк Г. Емоційний інтелект як детермінанта внутрішньої свободи особистості. *Психологічні студії Львівського ун-ту*. 2002. С. 20–23.

27. Берест М. М. Формування показників моніторингу розвитку кризових явищ на підприємстві. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. Х.: УкрДАЗТ-2014. № 45. С. 54–59.

28. Бир С. *Кибернетика и управление производством*. М. : Наука, 1965. 392 с.

29. Білик М. Удосконалення методичних підходів до аналізу фінансового стану підприємств . *Економіка підприємства*. 2011. № 11. С. 40–42.

30. Бланк І. А. *Основи інвестиційного менеджменту*. К. : Ельга-Н, Ніка-Центр, 2001. 536 с.

31. Бланк І. О. *Управління фінансовими ризиками*. К.: Ніка-Центр, 2005. 600 с.

32. Бланк І. А. Управління фінансовою безпекою підприємства. К.: Ельга, Ніка-Центр, 2009. 784 с.
33. Блауг М. Экономическая мысль в ретроспективе. Москва: Мысль, 2005. 253 с.
34. Богиня Д. П., Грішнова О. А. Основи економіки праці : навч. посіб. К.: Знання-Прес, 2000. 313 с.
35. Богущ Л. Г. Підходи до формування стратегії розвитку туристичної індустрії в Україні. *Туристично-краєзнавчі дослідження*: зб. наук. пр. Київ: Кармаліта, 2004. Вип. 5. С. 135–155.
36. Божанова О. В. Структурні перетворення, як шлях виходу машинобудівних підприємств із кризи. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2014. № 46. С. 149–152.
37. Боумэн К. Основы стратегического менеджмента, пер. с англ. М.: ЮНИТИ, 2007. 344с.
38. Бояринова К. О. Інноваційний розвиток підприємств машинобудування на засадах нооуправління. *Проблеми економіки*. 2014. № 2. С. 230–235.
39. Бояринова К. О., Цатурян Л. С. Формування механізму управління потенціалом інноваційного розвитку підприємства. *Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу*. 2013. № 3. С. 58–61.
40. Бриль І. В. Визначення мотиваційних переваг інтелектуалізації підприємств базових галузей промисловості. *Економічний вісник Донбасу* № 1(55), 2019 С. 142–150.
41. Брукинг Э. Интеллектуальный капитал. Пер. с англ. под ред. Л.Н. Ковачин. СПб.: Питер, 2001. 288 с.
42. Бузько І. Р. Стратегічне управління інвестиціями та інноваційна діяльність підприємства : моногр. Бузько І. Р., Вартанова О. В., Голубенко Г. О. Луганськ : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2002. 176 с.
43. Булгаков С. Н. Философия хозяйства. М. : Новые технологии, 1999. 367 с.

44. Бункина М. К., Семенов А. М. Экономика и психология. На перекрестке наук. М.: Дело и Сервис, 1999. 263 с.
45. Бутко М. П. Методологічні аспекти кластеризації промислового комплексу регіону. *Економіка та держава*. 2010. № 2. С. 38–43
46. Бутнік-Сіверський А. Б. Інтелектуальний капітал: теоретичний аспект. *Інтелектуальний капітал*. 2002. № 1. С. 20–24.
47. Бутнік-Сіверський О. Б. Трансформація інтелектуальної власності інноваційний продукт. *Інтелектуальний капітал*. 2003. №5. С. 3–12.
48. Бьюзен Т., Доттино Т., Израэль Р. Интеллектуальный руководитель (Пер. с англ. Г.И. Левитан). Мн.: ООО Поппури, 2001. 256 с.
49. Валінкевич Н. В. Інтелектуалізація розвитку підприємств *Інтелектуальна економіка: глобальні тенденції та національні перспективи* : матеріали II Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., 26 трав. 2016 р. Житомир : ЖНАЕУ, 2016. С. 110–116.
50. Вачевський М. В. Соціально-економічні аспекти використання інтелектуальної власності в сучасних умовах. Теорія і практика. К.: Центр навч. літ., 2004. 376 с.
51. Ващенко Н. В. Роль кадрів в інтенсивному розвитку підприємств. Європейський вектор економічного розвитку. *Серія : «Економічні науки»*. 2014. № 1. С. 19–27.
52. Вебер М. Политика как призвание и профессия. Пер. с нем. Сост., общ. ред. и послесл. Ю.Н.Давыдова; Предисл. П. П. Гайденко. М.: Прогресс, 1990. 808 с.
53. Вебер М. Протестантська етика і дух капіталізму. Перекл. з німецької Погорілого О. К.: Основи, 1994. 261 с.
54. Вегера С. А. Поведінкова економіка – особлива галузь економічної теорії. *Актуал. проблеми економіки*. 2004. № 2. С. 4–16.
55. Великі українці: Енциклопедія Укл. Клімов А.А. Харків: Ранок, 2008. 125 с.

56. Верба В. А., Новікова І. В. Методичні рекомендації з оцінки інноваційного потенціалу підприємства *Проблеми науки*. 2003. №4. С. 21–31.
57. Верба В.А., Гребешкова О.М. Аналітична оцінка управлінських технологій розвитку українських підприємств. *Актуальні проблеми економіки*. 2010. № 5. С. 52–59.
58. Вернадский В. И. Несколько слов о ноосфере. *Успехи современной биологии*. 1944. № 18. Вып. 2. С. 113–120.
59. Вечканов Г.С. Экономическая теория. Стандарт третьего поколения, 2017. 512 с.
60. Винокурова О. І. Аналіз сучасних проблем реструктуризації підприємств в Україні. *Вісник соціально-економічних досліджень*: зб. наук. праць; за ред. М. І. Зверькова (голов. ред.) та ін. (ISSN 2313-4569). Одеса: Одеський національний економічний університет. 2017. № 1 (62). С. 71–76.
61. Вітлінський В. В., Великоіваненко Г. І. Фінансовий ризик і методи його вимірювання. *Фінанси України*. 2000. № 5. С. 13–23.
62. Вітлінський В. В., Верченко П. І. Економічний ризик: ігрові моделі, К.: КНЕУ, 2002. 446 с.
63. Вішнівська Б. Методи мінімізації фінансових ризиків. *Економіст*. 2007. № 6 С. 58–59.
64. Власюк О. С., Яценко Л. Д. Людський розвиток в Україні: чинники та проблеми. Стратегічні пріоритети, № 1 (38). *Національний інститут стратегічних досліджень. Науково-аналітичний щоквартальний збірник*, 2016. С. 43–54.
65. Вовканич С. Й. Духовно-інтелектуальний потенціал України та її національна ідея. Львів: Видавництво ЛБА, 2001. 540 с.
66. Вовканич С. Й., Семів Л. К. Теоретико-методологічні основи дослідження людського та інтелектуального капіталу в знаннєвомісткій економіці: концептуалізація понять. *Регіональна економіка*. 2007. №4. С. 7–19.

67. Войнаренко М. П., Скоробогата Л. В. Мережеві інструменти капіталізації інформаційно-інтелектуального потенціалу та інновацій. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2015. № 3. Т. 3. С. 18–24.

68. Войтко С. В., Моїсенко Т. Є. Ресурсне забезпечення інноваційної діяльності підприємств: монографія. Київ: Альфа Реклама, 2014. 160 с.

69. Войтко С. В., Мяло Н. С. Оцінювання конкурентоспроможності машинобудівних підприємств на зовнішніх ринках. *Економічний форум*. 2015. № 2. С. 180–185.

70. Володін С. А., Чекамова О. І. Теоретичні засади формування і реалізації інноваційного потенціалу в розвитку економіки. *Економіка АПК*. 2017. № 5. С. 65–72.

71. Воронкова В. Г. Нова парадигма філософії економіки ХХІ століття. *Гуманітарний вісник ЗДІА*. 2011. № 46. С.19–32.

72. Воронкова В. Г. Філософія глобалізації: соціоантропологічні, соціоекономічні та соціокультурні виміри. Запоріжжя : Видавництво ЗДІА, 2010. 272 с.

73. Востряков О. В. Система управління як складова стратегічної архітектури підприємства. *Формування ринкової економіки*. 2010. № 24. С. 99–106.

74. Габович Б. А., Данг А. З., Мищенко А. В. Стохастическая модель принятия инвестиционных решений в условиях риска. *Финансовый менеджмент*. 2003. №4. С. 56–59.

75. Гавкалова Н. Л., Василенко Ю. В. Визначення складових елементів структури інтелектуального капіталу. *Вісник Волинського інституту економіки та менеджменту*. № 13. 2015. С. 80 – 91.

76. Гавкалова Н. Л., Севастьянов С. В. Економічна природа інтелектуального капіталу. *Економіка розвитку. Науковий журнал*. – №1 (73). 2015. С. 77–82.

77. Гавкалова Н. Л. Реструктуризація як засіб фінансового оздоровлення підприємств. *Економіка і управління*. 2012. № 6. С. 65–70.
78. Гавкалова Н. Л. Соціально-економічний механізм ефективності менеджменту персоналу: методологія та концепція формування: монографія. Харків : Вид. ХНЕУ, 2007. 400 с.
79. Гавкалова Н. Л., Чистякова А. В. Особливості управління інтелектуальною власністю в умовах економіки знань : монографія. Х. : Видво ХНЕУ, 2013. 191 с.
80. Гавриш О. А., Бояринова К. О. Диференціація промислових підприємств як інноваційно функціонуючих виробничо-економічних систем. *Економічний вісник НТУУ КПІ*. 2015. № 12. С. 417–424.
81. Газіна Л. І. Методи оцінки конкурентоспроможності підприємств. *Вісник НТУ ХПІ*. 2012. № 58(964). С. 28–32.
82. Ганущак–Єфименко Л. М. Моделювання організації взаємодії процесу управління інноваційним розвитком підприємства. *Актуальні проблеми економіки*. 2011. №1. С. 90.
83. Гегель Г. В. Философия права. М., 1990. 127 с.
84. Геєць В. Інститути у розширенні технологічної модернізації економіки України. *Журнал Європейської економіки*. 2016. Т. 15. № 3. С. 255–265.
85. Геєць В. М., Семиноженко В. П. Проблеми управління інноваційним розвитком підприємств у транзитивній економіці: монографія за ред. С. М. Ілляшенка. Суми: ВТД Університетська книга, 2005. 582 с.
86. Геєць В. М. Феномен нестабільності – виклик економічному розвитку моногр., 2020, ВБ Академперіодіка. 456 с.
87. Гетьман О. О., Шаповал В. М. Економіка підприємства навч. посіб. — 2-ге видання. — К.: Центр учбової літератури, 2010. 488 с.
88. Глушков В. М. Кибернетика. Вопросы теории и практики. – М.: Наука, 1986. 488 с.



89. Гонтарєва І. Кількісна оцінка затрат інтелектуальних ресурсів при визначенні комплексної ефективності розвитку промислового підприємства. *Економічний аналіз*. 2011. Випуск 8. Ч.2. С. 91–94.

90. Гораль Л. Т., Войтків Т. Застосування кластерного підходу – умова підвищення ефективності інноваційного розвитку регіону. *Економічний аналіз*. 2012, № 2 ТНЕУ. С. 112–116.

91. Горбонос Ф. В., Черевко Г. В., Павленчик Н. Ф., Павленчик А. О. Економіка підприємства. Київ, Знання 2010, 463 с.

92. Горпинченко А. П. Управління фінансовими ресурсами підприємств роздрібної торгівлі на основі системного та процесного підходів. *Вісник НТУ «ХПІ». Серія: Технічний прогрес і ефективність виробництва*. 2013. № 66 (1039). С. 57–65 .

93. Гоулман Д. Эмоциональный интеллект в бизнесе: пер. с англ. А. П. Исаевой. М.: Манн, Иванов и Фербер, 2013. 498 с.

94. Гранатуров В. М., Шевчук О. Б. Ризики підприємницької діяльності: проблеми аналізу. К.: Зв'язок, 2000. 152 с.

95. Гросул В. А., Мамаєва Г. С. Теоретичні підходи щодо визначення сутності стійкого розвитку підприємства. *Сталий розвиток економіки*. 2012. С. 104–107.

96. Губерський Л. В., Андрущенко В. П. Філософія освіти ХХІ століття: пошук пріоритетів.: відп. ред. А.Є. Конверський, Л.О. Шашкова. *Сучасна українська філософія: традиції, тенденції, інновації : зб. наукових праць* К.: Київський університет, 2011. 303 с.

97. Гудзь О. Є. Ризики в системі управління фінансовими ресурсами сільськогосподарських підприємств. *Агроінком*. 2007 р. № 5. С. 92 – 95.

98. Гуржій А. М, Каракай Ю.В. Інноваційна діяльність в Україні: Монографія. К.: УкрІНТЕІ. 2012. 152 с.

99. Давидова О. Ю., Чобіток В. І. Формування стратегічних орієнтирів соціально-економічного розвитку Харківського регіону. *Актуальні проблеми розвитку ресторанного, готельного та туристичного бізнесу в умовах*

*світової інтеграції: досягнення та перспективи: матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. (19–20 верес. 2019 р., Харків - Варна). Харків - Варна: ХДУХТ, 2019. С. 18–21. (Особистий внесок автора: запропоновано показники соціально-економічного розвитку Харківського регіону).*

100. Дейнека О. Г. Маковський М. С. Проблеми реформування залізничного транспорту України. *Збірник наукових праць Українського державного університету залізничного транспорту*. 2015. Вип. 158 (1). С. 57–62.

101. Денисенко М. П., Л. І. Михайлова. Інвестиційно-інноваційна діяльність: теорія, практика, досвід. монографія. Суми: Університетська книга, 2008. 490 с.

102. Денисон Э. Исследование различий в темпах экономического роста. М.: Прогресс, 1971. 645 с.

103. Денисюк О. В., Гаміє А. М. Концептуальні засади управління організаційним розвитком підприємства. *Бізнес-інформ*. 2014. № 8. С. 204–218.

104. Дикань В. Л. Комплексний підхід до управління стійким розвитком підприємств машинобудування. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2015. № 49. С. 11–18.

105. Дикань В. Л., Корнілова І.В. Інтелектуальні інвестиції в логістичних системах *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2010. № 29. С. 199–203.

106. Дикань В. Л., Чебанова Н. В. Регулювання економічної діяльності підприємств залізничної галузі. *Вісник економіки транспорту і промисловості: збірник науковопрактичних статей*. Х.: УкрДАЗТ. 2009. № 25. С. 11–20.

107. Дикань В. Л., Заєць Г. П. Управлінський менеджмент у концепції сталого розвитку організації. *Вісник економіки транспорту і промисловості. Збір наук. праць*. Харків, УкрДУЗТ, 2018. № 62. С.297-305.

108. Дикань О. В. Стратегія інноваційного розвитку промислових підприємств: проблеми і перспективи формування. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2017. № 58. С. 152–158.
109. Дикань В. Л. Методичні підходи до оцінки конкурентоспроможності підприємства. *Вісник економіки транспорту і промисловості. Серія Економіка*. 2011. Випуск 36. С. 100–105.
110. Добров Г. М., Ершов Ю. В., Левин Е. И., Смирнов Л. П. Экспертные оценки в научно-техническом прогнозировании. К.: Наукова думка, 1974. 160 с.
111. Дойл П., Штерн Ф. Маркетинг, менеджмент и стратегии. СПб.: Питер, 2007. 544 с.
112. Донець Л. І. Економічні ризики та методи їх вимірювання. К. : Центр навч. літератури, 2006. 312 с.
113. Доронін А. В. Інтелектуалізація капіталу і освітні процеси виробничої організації. *Економіка и управление*. 2006. № 4. С. 13–18.
114. Дробишева О. О., Керничшин Ю. В. Прогнозування розвитку промислового підприємства в сучасних умовах. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2013. Випуск 5. С. 158–163.
115. Другов О. О. Інтелектуалізація як фактор забезпечення економічного зростання в Україні. *Економічний форум*. 2012. №2. С. 50–56.
116. Друкер П. Ф. Инновации и предпринимательство. СПб.: Бук Чембер Интернэшнл, 1992. 160 с.
117. Друкер П. Ф. Рынок: как выйти в лидеры: практика и принципы. М. : Book chamber international, 1992. 354 с.
118. Дуднева Ю. Е. Проблемы та перспективи впровадження стандартів ризик-менеджменту в Україні. *Вісник Національного технічного університету ХПІ. Серія: Актуальні проблеми управління та фінансово-господарської діяльності підприємства*. 2014. № 4. С. 67–74.
119. Дяченко Т. А. Конкурентне середовище як основа розробки стратегії розвитку бізнесу. *Вісник Національного технічного університету*

«Харківський політехнічний інститут». *Технічний прогрес та ефективність виробництва*. Харків: Національний технічний університет Харківський політехнічний інститут, 2007. № 16. С. 86–91.

120. Дяченко Т. А. Особенности разработки стратегий фирм в условиях глобализации. *Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут». Технічний прогрес та ефективність виробництва*. Харків, 2006. № 02 (1). С. 71–74.

121. Ейтутіс Г., Никифорок О., Бойко О. Потенційні джерела інвестування в розвиток залізничного транспорту України: можливості їх диверсифікації. *Економіст*. - 2012. - № 8. - С. 64–69.

122. Економічна енциклопедія: у 3-х т. Гол. ред. Б. Д. Гаврилишин. - Київ-Тернопіль: Академія народ. господарства, 2002. 951 с.

123. Економічний словник за ред. Завадського Й. С., Осовської Т. В., Юшкевич О. О. Київ, Кондор 2006, 356 с.

124. Енгельс І. О. Засади підвищення ефективності використання ресурсів підприємства за рахунок оптимізації структури витрат. *Вісник Дніпропетровського університету. Серія : «Економіка»*. 2014. Т. 22. Вип. 8 (1). С. 52–57.

125. Енциклопедія бізнесмена, економіста, менеджера. За ред. Р. Дяківа. К.: Міжнародна економічна фундація, 2000. 703 с.

126. Енциклопедія сучасної України. Ел. ресурс - [http://esu.com.ua/search\\_articles.php?id=12399](http://esu.com.ua/search_articles.php?id=12399) (дата звернення 15.02.2020).

127. Етнічність: Енциклопедичний довідник. Укл. В.Б. Євтух. – К.: Фенікс, 2012. 395 с.

128. Євсєєва О. А. Аналіз наявних проблем і тенденцій розвитку залізничного транспорту України. Матеріали XII міжнародної науково-практичної конференції. *Наука і цивілізація*. 2016 (30 січня – 7 лютого 2016 р., Великобританія, р. Шеффілд)]. Volume 5. Economic science. Sheffield : Science and education LTD, 2016. С. 49–51.

129. Євтушевський В. А. Корпоративне управління: підручник. Київ: Знання, 2006. 408 с.
130. Єлагін Ю. В., Глущенко Ю. В., Цапко Л. В. Стан і оновлення рухомого складу в умовах реформування Укрзалізниці. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2018. № 64. С. 209–216.
131. Єлісеєва О. К., Решетняк Т. В. Методи та моделі оцінки і прогнозування фінансового стану підприємств: монографія. Краматорськ: Донбаська державна машинобудівна академія, 2007. 208 с.
132. Жежуха В. Й. Методологічні положення з формування системи показників діагностики інноваційної складової технологічних процесів промислових підприємств. *Бізнес Інформ*. 2014. № 1. С. 204–208.
133. Жигалов В. Т., Шимановська Л. М. Основи менеджменту і управлінської діяльності. К.: Вища школа, 1994. 223с.
134. Жураковська І. В., Жураковська Ю.С. Сова Методичні аспекти оцінки рівня інтелектуального капіталу підприємства: обліковий вимір Економічні науки. Збірник наукових праць ЛНТУ. Випуск 9(33). Частина 1. Луцьк : ЛНТУ, 2012. С. 398 І.В. Жураковська Ю.С. Сова 410.
135. Забродский В. А, Кизим Н.А. Развитие крупномасштабных экономико-производственных систем. – Харьков: Бизнес Информ, 2000. 72 с.
136. Загородній А. Г., Вознюк Г. Л. Фінансово-економічний словник. Київ: Знання, 2007. 1072 с.
137. Загородній А. Г., Пилипенко Л. М. Ризики аудиторської діяльності: методика виявлення й оцінювання: монографія. Львів: ЗУКЦ, 2010. 232с.
138. Зайцева І. Ю. Стратегія розвитку залізничного транспорту України *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2012. № 38. С. 302–304.
139. Зайцева І. Ю., Сиромятнікова О. О. Інвестування як домінанта економічного розвитку підприємств залізничного транспорту. *Економічний форум*. 2013. № 3. С. 17–174.

140. Захожай В. Б., Корецька О. В. Методика розрахунку інтегрального показника інноваційної спрямованості підприємств. *Наукові праці МАУП. Міжрегіональна Академія управління персоналом*, м. Київ., 2015, вип. 44(1), С. 158–165.
141. Зіць О. Є. Особливості розвитку бізнес-процесів ПАТ Укрзалізниця. *Вісник Чернігівського державного технологічного університету: Серія «Економічні науки»*. Чернігів: ЧДТУ, 2016. № 3 (7). С. 123–124.
142. Зоріна О. І. Механізм забезпечення стійкого соціально-економічного розвитку залізничного транспорту України. *Вісник економіки транспорту і промисловості*, 2012. Вип. 39. С. 152–158.
143. Зоріна О. І. Модель стійкого соціально-економічного розвитку залізничного комплексу України. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2012. №38. С.117–124.
144. Зубчинська Н. М. Інтелектуалізація праці на робочому місці та її забезпечення на промисловому підприємстві (на прикладі коксохімічних підприємств): автореферат... канд. екон. наук, спец.: 08.00.04 - економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності). Х.: Науково-дослідний центр індустріальних проблем розвитку НАН Укр., 2012. 20 с.
145. Іванова М. І., Маркус О. Е. Порівняльна характеристика методів оцінки конкурентоспроможності. *Економічний простір*. 2011. №48/2. С. 189–196.
146. Іванова Т. В. Механізм управління реструктуризацією машинобудівних підприємств. 2014. 23 с. Режим доступу: [rada.kpi.ua/files/Aref\\_Ivanova.pdf](http://rada.kpi.ua/files/Aref_Ivanova.pdf) (дата звернення 20.02.2020).
147. Івченко І. Ю. Економічні ризики: навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2004. 304 с.
148. Івченко І. Ю. Особливості ризик-менеджменту сучасних українських підприємств. *Вісник Переяслав-Хмельницького. Державний педагогічний університет ім. Григорія Сковороди*. 2008. № 4. С. 100–108.

149. Ілляшенко С. М. Економічний ризик. К.: Центр навч. літератури, 2004. 220 с.
150. Ілляшенко С. М. Стратегічне управління інноваційною діяльністю підприємства на засадах маркетингу інновацій. *Актуальні проблеми економіки*. 2010. №12. С. 111-119.
151. Інформація про Українські залізниці. Міністерство інфраструктури України. Режим доступу: <http://mtu.gov.ua/content/informaciya-proukrainski-zaliznici.html> (Дата звернення 17.11.2019).
152. Іщук С. О. Інтелектуалізація як світова тенденція економічного розвитку. *Вісник Університету банківської справи Національного банку України*. 2011. №1(10). С. 91–96.
153. Каличева Н. Є. Проблеми та перспективи розвитку економіки України в сучасній світовій економічній системі. *Наука й економіка: науково-теоретичний журнал Хмельницького економічного університету*. Хмельницький: ПВНЗ Хмельницький економічний університет, 2015. Вип. № 4 (40). С. 117–120.
154. Каличева Н. Є., Груник І. С. Забезпечення конкурентоспроможності залізничного транспорту за рахунок конкурентних стратегій. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2018. № 61. С. 79–87.
155. Калініченко Л. Л. Методологічний підхід до управління персоналом підприємств залізничного транспорту в умовах реформування галузі: монографія. Харків: УкрДазт, 2012. 382 с.
156. Калініченко Л. Л., Дикань В. Л., Соціально-економічна модернізація залізничного транспорту України. *Розвиток методів управління та господарювання на транспорті*. 2012. Т. 1, Випуск. С.98–112.
157. Кант І. Критика практичного розуму. Пер. з нім., прим. та післямова І. Бурковського; наук. ред. А. Єрмоленко. К.: Юніверс, 2004. 240 с.

158. Капленко Г. В. Формування економічної поведінки підприємств: автореферат: 08.06.01 НАН України. Інститут регіональних досліджень. 2005. 20 с.
159. Карлова О. А., Чобіток В. І., Щербак О. О. Організаційно-структурні трансформації на сучасних промислових підприємствах: теоретичний аспект. Адаптивне управління: теорія і практика. Серія Економіка. 2019. № 7 (14). Ел. доступ: <https://amtp.org.ua/index.php/journal2/article/view/187/201> (дата звернення 25.02.2020).
160. Карлоф Б. Ділова стратегія. Москва: Економіка, 1991. 239 с.
161. Кастельс М. Информационная эпоха: экономика, общество и культура: пер. с англ. под науч. ред. О.И. Шкаратана. М.: ГУ ВШЭ, 2000. 608 с.
162. Кваско А. В. Аналіз методів конкурентоспроможності підприємства. Наукові записи. 2017. 1 (54). С. 11–118.
163. Кендюхов О. Гносеологія інтелектуального капіталу. Економіка України. 2003. №4. С. 28–34.
164. Кизим М. О., Белікова Н. В., Мощицька Т. О. Соціально-економічний розвиток регіонів України та модернізація їх устрою: монографія, Х.: ВД ІНЖЕК, 2011. 304 с.
165. Кизим М. О., Іванова О. Ю. Формування потенціалу саморозвитку регіонів України: теоретичний аспект. *Науковий вісник Ужгородського університету*. Серія: Економіка. 2015. Вип. 1(1). С. 15–20.
166. Кислий В., Жарик Т. Розвиток транспортно-логістичних кластерів в Україні. *Економіка України*. 2015. № 12. С. 28–37.
167. Кірдіна О. Г. Інноваційно-інвестиційний потенціал залізничного транспорту та особливості його структури. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2010. №31. С. 176–180.



168. Кірдіна О. Г., Коловойда Д. С. Розвиток інтелектуального потенціалу підприємств залізничного транспорту. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2018. № 62 (Спецвипуск). С. 190–196.

169. Кісь С. Я. Інтелектуалізація діяльності підприємства: основні визначення і поняття. *Молодий вчений*. 2015. №3 (18) Частина 1. С. 72–77.

170. Кісь С. Я. Проблеми інтелектуалізації розвитку соціально-економічних систем. *Економічний аналіз: зб. наук. праць Тернопільського національного економічного університету*. Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету “Економічна думка”, 2014. Том 18. № 1. С. 25–33.

171. Кісь С. Я. Інтелектуалізація діяльності підприємства: основні визначення і поняття. *Молодий вчений* № 3 (18) березень, 2015 р. С. 72-76.

172. Кіяшко Є. В. Проблеми і необхідність впровадження в сучасних умовах стратегічного планування на підприємствах. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2009, № 3, Т.1. С. 174–178.

173. Клименко С. М. Особливості управління ризиками розвитку підприємства. *Стратегія економічного розвитку України*, 2013. № 32. С. 24–29.

174. Клименко С. М. Формування стратегії розвитку підприємства з урахуванням ризиків. *Бізнес Інформ*. 2013. № 8. С. 343–347.

175. Климович Н. І. Еволюція поглядів на інтелектуальний капітал. *Бізнесінформ*. 2014. №2. С. 215–219.

176. Коваленко К. В. Основи створення комплексної системи економічної безпеки підприємства: теоретичний аспект. Електронні наукові фахові видання. Електронний ресурс. Режим доступу: [http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc\\_Gum/Vdnuet/econ](http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vdnuet/econ)

177. Козаченко Г. В., Пономарьов В. П., Ляшенко О. М. Економічна безпека підприємства: сутність та механізм забезпечення : монографія К. : Лібра, 2003. 280 с.

178. Колот А. М. Інноваційна праця та інтелектуальний капітал у системі факторів формування економіки знань. Україна: аспекти праці.– 2007. №4. С.4–9.

179. Колот А. М. Наука про працю і соціально-трудові відносини: становлення, начала теоретико-методологічного оновлення. Формування ринкової економіки : *Зб. наук. пр. Спец. вип. Праця в XXI столітті: новітні тенденції, соціальний вимір, інноваційний розвиток*: у 2 т. – Т. 2. – К.: КНЕУ, 2012. С. 15–35.

180. Колот А. М., Цимбалюк С. О. Мотивація персоналу: підручник К.: КНЕУ, 2011. 397 с.

181. Кондратьев В. Б. Корпоративное управление и инвестиционный процесс. Москва: Наука, 2013. 318 с.

182. Конкурентоспроможність підприємства: оцінка рівня та напрями підвищення: монографія за заг.ред. О.Г.Янкового. Одеса: Атлант. 2013. 470 с.

183. Корінь М. В., Кондратюк М. В., Обруч Г. В. Інвестиційне забезпечення розвитку залізничного транспорту України. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2018. № 62. С. 249–259.

184. Коротков Э. М. Концепция менеджмента. М.: Дека, 1997. 304 с.

185. Корчевська Л. О., Жосан Г. В. Методологічні питання економічної безпеки підприємства. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2010. Вип. 29. Електронний ресурс. Режим доступу: [http://www.nbuuv.gov.ua/portal/Natural/Vetp/2010\\_29/10klosoe.pdf](http://www.nbuuv.gov.ua/portal/Natural/Vetp/2010_29/10klosoe.pdf)

186. Коюда В. О., Костіна О. М. Антикризова програма – основа системи антикризового управління підприємством. *Бизнес -Информ*. 2009. № 12. С. 47–49.

187. Крайнев П. П. Інтелектуальна економіка: управління промисловою власністю. Монографія К.: Концерн “Видавничий Дім Ін Юре, 2004. 448 с.

188. Краснокутська Н. С. Потенціал підприємства як об'єкт управління в перебігу еволюції теорії стратегічного управління. *Вісник СумДУ. Серія «Економіка»*. 2009. №1. С. 169–177.

189. Крейдич І. М., Бояринова К. О., Ляшенко О. О. Передумови та проблеми застосування резервів активізації інноваційної діяльності підприємства. *Інноваційна економіка*. 2013. № 11. С. 47–50.

190. Кривов'язюк І. В. Управління розвитком машинобудівних підприємств: сутність, діагностика, ефективність. *Економічний форум*. 2017. № 3. С. 171–181.

191. Криворучко О. М. Інтегрований підхід до удосконалення бізнес процесів підприємства. *Економіка транспортного комплексу*. 2018. №32. С. 17–28.

192. Кривоус В. Державна підтримка інновацій у постіндустріальних країнах. *Вісник Тернопільського державного економічного університету*. 2006. Вип. 2. С. 170–177

193. Кривошей В., Грек Д. Інтелектуалізація праці як чинник стійкого економічного зростання. *Економічний аналіз*. 2009. Випуск 4. С. 46–48.

194. Кримський С. Б. Запити філософських смислів монографія К.: Вид. ПАРАПАН, 2003. 240 с.

195. Крупка М. І., Демчишак Н. Б. Аналіз формування й використання фінансового потенціалу інвестиційної діяльності в Україні. *Фінанси України*. 2012. № 2. С. 26–37.

196. Кузьмін О. Є., Князь С. В.. Активізування інвестиційної та інноваційної діяльності підприємств: моногр. за ред. Кузьміна О.Є. Стрий: ТзОВ Укрпол, 2005. 250 с.

197. Кузьмін О. Є., Смиковчук Т. В.. Класифікація видів реструктуризації підприємств. *Вісн. Нац. ун-ту Львів. політехніка*. 2012. № 727. С. 181–188.

198. Кузьмін О. Є., Бодарецька О. М. Взаємозв'язок понять мотивація та мотивування у системі мотивування персоналу підприємств. *Бізнес Інформ*. 2015. № 1. С. 347–352.

199. Кузьмін О. Є., Дідик А. М. Етимологія та типологія розвитку підприємств / *Вісник Одеського національного університету. Серія: «Економіка»*. 2016. №21 (5). С. 86–92.

200. Кузьмін О. Є., Ліпич О. А. Концептуальні засади управління інтелектуальним капіталом підприємства. *Актуальні проблеми економіки*. 2011. №11. С. 137–144.

201. Кузьмін О. Є., Мельник О. Г. Основи менеджмент. К.: ТОВ Академвидав, 2003. 416 с.

202. Кузьмін О. Є., Ситник Й. С. Декомпозиція чинників і критеріїв оцінювання процесу інтелектуалізації систем менеджменту підприємств. *Науковий журнал Проблеми економіки*. 2017. № 1. С. 217–225.

203. Кузьмін О. Є., Ситник Й. С. Ризики та організаційне забезпечення процесу інтелектуалізації систем менеджменту підприємств. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: «Економіка і менеджмент»*. 2017. № 23(1). С. 81–85.

204. Кулаєв Ю. Ф. Економіка залізничного транспорту: Навчальний посібник. 2-е вид., переробл. і доповн. К.: Фенікс, 2012. 328 с.

205. Кунц Г., О'Доннел С. Управление: системный и ситуационный анализ управленческих функций: в 2 т. Москва: Прогресс, 1997. Т. 1. 493 с.

206. Лазаренко О. В. Проблеми інноваційного підходу в державному управлінні в контексті сучасних теорій управління. *Наукові праці МАУП*, 2011, вип. 4(31). С. 70–74.

207. Лапшина І. А. Розвиток людського капіталу України в процесі євроінтеграції: монографія, Львів: Кальварія, 2008. 330 с.

208. Левицька І. В., Постова В. В. Системний підхід до управління інноваційною діяльністю підприємств машинобудування. *Вісник*

*Житомирського державного технологічного університету. Серія: «Економічні науки».* 2016. № 4. С. 158–169.

209. Левкіна Р. В., Грінь Д. С. Стратегічне управління виробничою діяльністю підприємств овочівництва: теорія, методологія, практика: монографія. Херсон: 2013. 318 с.

210. Левченко Н. В., Чобіток В. І. Мотивація як фактор підвищення ефективності кадрового потенціалу. *Україна у світовому інтеграційному просторі: економічні, соціальні, політичні та екологічні проблеми*: матеріали Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. студентів, аспірантів та молодих вчених (10 груд. 2013 р., Донецьк). Донецьк : ДонДУУ, 2013. С. 255–257.

211. Левченко Н. В., Чобіток В. І. Управління кадровим потенціалом підприємства. *Актуальні проблеми формування та управління потенціалом підприємств в умовах інноваційно-інвестиційного розвитку*: матеріали Всеукр. заочн. наук.-практ. конф. (22–25 жовт. 2013 р., Харків). Х.: УПА, 2013. С. 370–372.

212. Левченко Ю. Г. Сутність та складові інноваційного потенціалу підприємства Наукові праці НУХТ. 2012. № 43. С. 57–61.

213. Леонов Д., Бурмака М., Юрса М. Індекс корпоративного управління в Україні: методологічні засади обчислення. *Ринок цінних паперів України*. 2007. № 7/8. С. 73–86.

214. Ложкін Г. В., Спасніков В. В., Комаровська В. Л. Економічна психологія: Навчальний посібник. К.: ВД Професіонал, 2004. 304 с.

215. Лозовий В. С. Реформування наукової сфери як чинник переведення економіки України на інноваційну модель розвитку. *Політологічні студії*. 2016. Вип. 5. С. 147–154. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpps\\_2016\\_5\\_17](http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpps_2016_5_17).

216. Лук'янова В. В. Розробка програми управління ризиком на підприємстві. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2006. №2, Т.2. С. 27–31.

217. Лук'янова В. В., Головач Т. В. Економічний ризик: навч. посібник. Київ: Академвидав, 2007. 464 с.
218. Лукашевич В. К. Философия и методология науки: учебное пособие. Минск: Современ. Шк., 2006. 320 с.
219. Лупак Р. Л., Васильців Т. Г. Конкурентоспроможність підприємства: навч. посіб. Львів: Видавництво ЛКА. 2016. 484 с.
220. Луцик М. В. Теоретичні концепції розвитку інтелектуальних ресурсів. *Фінансовий простір*. 2013. №4(12). С. 198–205.
221. Луцик М. В. Роль інформації та знань в розвитку інтелектуальних ресурсів національної економіки. *Вісник Львівського університету. Серія економічна*. 2014. Випуск 51 С. 275–281.
222. Луцишин З. О. Трансформація світової фінансової системи в умовах глобалізації. К.: Друк, 2002. 345 с.
223. Макс Вебер. Избранные произведения. М.: Прогресс, 1990. 432 с.
224. Малярець Л. М., Штереверя А. В. Збалансована система показників в оцінці діяльності підприємства: наукове видання, Харків: Вид. ХНЕУ, 2008. 188 с.
225. Манойленко О. В., Сиром'ятникова О.В. Теоретичні аспекти визначення стійкості соціально-економічних систем, Електронний ресурс, БІЗНЕС ІНФОРМ. 2015. № 12. Режим доступу: [www. business-inform.net](http://www.business-inform.net). (Дата звернення 23.01.2020).
226. Маркс К. Капітал (три томи в одній книзі) / К. Маркс. К, 1982. 1540 с.
227. Маркс К., Енгельс Ф. Твори. У 50 т. Т.24. Київ : Видавництво політичної літератури України, 1962. 645 с.
228. Марценюк Л. В. Інноваційний розвиток пасажирської залізничної компанії: *понятійний аспект Зб. наук. пр. Дніпропетр. нац. ун-ту залізн. трансп. ім. акад. В. Лазаряна Проблеми економіки транспорту*, 2017. № 14. С. 36–51.

229. Матвій І. Є. Інноваційна діяльність підприємств: тенденції, чинники впливу та шляхи активізації. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. Вип. 17. С. 375–379.
230. Махлуп Ф. Производство и распространение знаний в США, М.: Прогресс, 1966. С. 35
231. Машина Н. І. Економічний ризик і методи його вимірювання: навч. посібник. К.: ЦУЛ, 2003. 188 с.
232. Мелень О. В. Інноваційний розвиток та конкурентоспроможність машинобудівних підприємств *Вісник Національного технічного університету Харківський політехнічний університет*, Харків, 2013. № 20 (993). С. 18–22.
233. Мельник К. М. Адаптивне управління підприємством в умовах невизначеності. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Економічні науки*. 2013. Вип. 3. С. 81–85.
234. Мельтюхова Н. М. Державне управління як єдність діяльності та відносин. Х.: Вид-во ХарРІ НАДУ Магістр, 2010. 204 с.
235. Мескон М., Альберт М., Хедоури Ф. М. Основы менеджмента. Дело, 1997. 704 с.
236. Мирончик О. Відплив інтелекту як фактор конкурентоспроможності в глобалізованому світі. *Дослідження міжнародної економіки: Збірник наукових праць*. К.: ІСЕМВ НАН України, 2011. № 2 (67). С. 178–185.
237. Михальченко Г. Г. Перспективи розвитку машинобудівних підприємств в умовах невизначеності. *Вісник Миколаївського національного університету ім. В.О. Сухомлинського*. 2015. № 8. С. 530–534.
238. Мікловда В. П. та ін. Ефективність стратегічного управління підприємствами: сучасні проблеми та перспективи їх вирішення: монографія. Полтава: Полтавський університет економіки та торгівлі, 2013. 231 с.
239. Місько Н. В. Методологія моделювання наукового тезаурусу вітчизняної теорії управління освітою. *Науковий вісник Ужгородського*

університету. Сер. : «Педагогіка. Соціальна робота», 2016. Вип. 1 (38). С. 183–186.

240. Міщенко А. П. Стратегічне управління: навч. посіб. К.: “Центр навчальної літератури”, 2004. 366 с.

241. Мних Є. В. Економічний аналіз: Підручник. К.: Центр навчальної літератури, 2003. 412 с.

242. Мних О. Б., Захарчин Г.М., Гончаров Є.В. Особливості інноваційно-організаційного розвитку регіональної економіки в умовах поглиблення кризи, *Журнал «Регіональна економіка»*. 2011. №4. С.132–139.

243. Мозенков О. В. Управління стратегічним розвитком підприємства: методологія, інструментарій, організація : монографія. Харків : Видавництво Одиссей, 2008. 288 с.

244. Момот Т. В., Кадничанський М. В., Лобанов О. А., Рудь Н. В. Вартісно-орієнтований організаційно-економічний механізм корпоративного управління холдинговими компаніями: стратегія отримання комбінаторних переваг: монографія, Х: Фактор, 2010. 220 с.

245. Момот Т. В., Тараруєв Ю.О. Застосування методу надлишкових прибутків в процесі оцінки інтелектуальних активів будівельних підприємств. *Культура народів Причорномор'я*. 2006. №83. С. 85–85.

246. Мороз О. В., Карачина Н. П., Халімон Т. М. Корпоративне управління на підприємствах України: постприватизаційний етап еволюції: монографія. Вінниця: Універсум-Вінниця, 2008. 178 с.

247. Мороз О. С. Інноваційний розвиток підприємства: сутність та проблема визначення складових частин. *Наукові записки. Серія «Економіка»*. 2012. Вип. 20. С. 148–150.

248. Мочерний С. В. Методологія економічного дослідження. Львів: Світ, 2011. 416 с.

249. Мочерний С. В., Мочерна Я. С. Політична економія: навчальний посібник. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Київ: Знання, 2007. 684 с.



250. Назаров Н. К. Побудова кадрового бізнес-процесу в моделі реінжинірингу персоналу підприємства. *Вісник Донбаської державної машинобудівної академії*, 2012. № 2 (69). С. 157–161.

251. Немчинов В. С. Социология и статистика. *Вопросы философии*, 1955. № 6. С. 19–30.

252. Нивен Пол Р. Диагностика сбалансированной системы показателей: поддерживая максимальную эффективность. Днепропетровск: Баланс Бизнес Букс, 2006. 256 с.

253. Николук О. М. Формування конкурентоспроможності сільськогосподарського підприємства: теорія, методологія, практика. Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Житомир, 2017. 506 с.

254. Норіцина Н. І. Інтелектуальні ресурси підприємства: охороноздатність та оцінювання. *Вісник МНТУ. Серія «Економіка»*, 2010. 2 (5). С. 93–102.

255. Овчиннікова В. О. Стратегічне управління розвитком залізничного транспорту України: монографія, Харків: УкрДУЗТ, 2017. 427 с.

256. Павленко І. А, Петренко Л. А. Інноваційне підприємництво як наукова категорія, інвестиції. *Практика і досвід*, 2014. № 16. С. 12–15.

257. Панченко Е. О. Еволюція поглядів та сутність поняття інтелектуального. *Молодий вчений*. 2014. №7. С. 59–62.

258. Пархоменко Е. С., Федорова Ю. В. Оценка инвестиционной привлекательности предприятий приборостроительной и электротехнической отраслей промышленности Украины. *Економіка: проблеми теорії та практики: Зб. наук. праць. Дніпропетровськ: ДНУ, 2007. Випуск 234: В 4 т. Т. III. С. 771–780.*

259. Перерва П. Г., Марчук Л. С. Інтелектуальний потенціал як економічна категорія. *Вісник Національного технічного університету ХПІ економічні наук: зб. наук. пр.* Харків: НТУ ХПІ, 2018. № 15 (1291). С. 53–63.

260. Перерва П. Г., Косенко О. П., Косенко А. В. Моделювання споживчої, виробничої, інтелектуальної та кадрової складових ресурсного

потенціалу. *Вісник Нац. техн. ун-ту ХПІ* : зб. наук. пр. Харків: НТУ ХПІ, 2012. № 51 (957). С. 68–73.

261. Перерва П. Г., Косенко А. В. Розвиток організаційного механізму комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності на основі функціонального підходу. *Економіка розвитку*, 2009. № 1. С. 11–16.

262. Петренко В. П. До створення моделі типової управлінської пари соціотехнічних систем. Тези науково-технічної конференції професорсько-викладацького складу університету. Івано-Франківськ: ІФДТУНГ, 1995. 110 с.

263. Петренко В. П. Лібералізація економіки та проблеми управління регіоном / В. П. Петренко та інші. Івано-Франківськ. 1998. 270 с.

264. Петренко В. П. Управління процесами інтелектокористування в соціально-економічних системах. Наукова монографія. Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2006. 352 с.

265. Петренко В. П., Луцик М. В. Щодо уточнення інтерпретації економічної категорії «інтелектуальні ресурси» стратегічного розвитку. *«Теорія і практика стратегічного управління розвитком галузевих і регіональних суспільних систем»*. Збірн. тез доповідей IV-ї Всеукраїнської наук.-практ. Конференції (м. Івано-Франківськ, 15-17 травня, 2013 року). – Івано-Франківськ: ПП Курилюк, 2013. С. 118–120.

266. Петренко В. П. Інтелектуальні ресурси соціально-економічних систем: аспекти інноваційного управління. Монографія. Івано-Франківськ: ПП Курилюк В.Д., 2009. 196 с.

267. Петрович Й. М., Прокопишин–Рашкевич Л. М. Інноваційний потенціал управління організацією: монографія. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2010. 184 с.

268. Питерс Т., Уотермен Р. В поисках эффективного управления. М.: Прогресс, 1986. 424 с.

269. Плугіна Ю. А. Інтелектуальний розвиток: сутність поняття. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. Харків, 2011. № 36. С. 193–196.

270. Побережна Н. М. Аналіз факторів впливу на інноваційний розвиток промислових підприємств: практичний аспект. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: «Економіка і менеджмент»*. Одеса: МГУ, 2016. № 21. С. 81–86.

271. Поддєрьогін А. М., Білик М. Д., Буряк Л. Д. та ін. Фінансовий менеджмент. За заг. ред. проф. Поддєрьогіна А. М. К.: КНЕУ, 2005. 535 с.

272. Позднякова Л. О., Білецька Д. О., Позднякова Л. О. Методологічні засади системи управління персоналом організації. *Збірник наукових праць Українського державного університету залізничного транспорту*. 2015. Вип. 158 (1). С. 51–56.

273. Поляков М. В. Сутність та прояви інтелектуалізації світогосподарського розвитку. *Глобальні та національні проблеми економіки Випуск 13*. 2016. С. 84–88.

274. Пономаренко В. С., Клебанова Т. С., Чернова Н. Л. Экономическая безопасность региона: анализ, оценка, прогнозирование: моногр. Х.: ИнжЭк, 2004. 144 с.

275. Пономаренко В. С., Гонгарева І. В. Структура визначення інтегрального показника системної ефективності розвитку підприємства. *Економіка розвитку*. 2012. № 1. С. 86–94.

276. Поперечнюк В. М. Інтелектуалізація сучасного суспільства. *Проблеми та перспективи. Журнал «Інформація і право»*. 2013. №3(9). С. 83–90.

277. Поплавська Ж., Поплавський В. Інтелектуальний капітал економіки знань. *Вісник НАН України*. 2007. №2. С. 52–62.

278. Портер М. Стратегія конкуренції. Київ: Основи, 1998. 390 с.

279. Продіус І. П., Пріступа М. П. Удосконалення організаційної структури управління промислового підприємства. *Економіка: реалії часу*. 2012. № 3-4 (4-5). С. 17–22.

280. Прохорова В. В., Чобіток В. І. Філософський погляд ідеї холізму в управлінні підприємствами. Актуальні проблеми інноваційного розвитку

кластерного підприємництва в Україні: матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф. (27 берез. 2020 р., Київ). К.: КНУТД, 2020. С. 171–173.

281. Прохорова В. В., Проценко В. М., Чобіток В. І. Формування конкурентної стратегії підприємств на засадах інноваційно-спрямованого інвестування: монографія. Харків: Українська інженерно-педагогічна академія, 2015. 291 с.

282. Прохорова В. В., Чобіток В. І. Інтелектуалізація управлінських процесів як детермінантно-мотиваційна основа бізнес-моделі підприємств. *Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. Серія «Економічні науки»*. 2020. № 2 (144). С. 65–75.

283. Прохорова В. В., Чобіток В. І. Грейдінг як інструмент підвищення рівня інтелектуалізації на підприємствах. *Актуальні проблеми соціально-економічних систем в умовах трансформаційної економіки: матер. VI Всеукр. наук.-практ. конф. (16–17 квіт. 2020 р., Дніпро)*. Дніпро: НМетАУ, 2020. Ч. 1. С. 152–155.

284. Прохорова В. В., Чобіток В. І. Оцінка зовнішньої та внутрішньої ефективності інноваційних трансформацій в економічній освіті. *Інноваційні трансформації в сучасній освіті: виклики, реалії, стратегії: Open Forum-ITME-CRS 2019: матеріали Першого Всеукр. відкритого наук.-практ. форуму (10–13 жовт. 2019 р., Одеса)* Одеса. 2019. С. 35–37.

285. Прохорова В. В., Чобіток В. І. Передумови розвитку процесу інтелектуалізації управління підприємствами в мінливих умовах господарювання. *Сталий розвиток – стан та перспективи: матеріали Міжнар. наук. симпозиуму SDEV'2020 (12–15 лют. 2020 р., Львів - Славське)*. Львів – Славське: 2020. С. 288–290.

286. Прохорова В. В., Чобіток В. І. Потенціал підприємства: формування і оцінка: Навчальний посібник. Харків: НТМТ. 2013. 212 с.

287. Прохорова В. В., Чобіток В. І. Сучасні трансформації в процесі інтелектуалізації управління холістичним розвитком суб'єктів господарювання. *Розбудова єдиного відкритого інформаційного простору*

*освіти впродовж життя*: матеріали другого Міжнар. наук.-практ. WEB-форуму (25–27 берез. 2020 р., Київ-Харків). Київ-Харків: УПА, 2020. С. 249–251.

288. Прохорова В. В. Економічна ідентифікація параметрів стійкості та ризикованості функціонування складних виробничо-господарських систем. *Збірник наукових праць «Економіка: проблеми теорії та практики» ДНУ*. Дніпропетровськ. 2010. Вип. 265, Т.4 С. 956–967.

289. Прохорова В. В., Ярмолюк В. І. Інноваційні перетворення як структурний елемент антикризового управління підприємством. *Економіка и управление*. 2013. № 2. С. 28–33.

290. Прохорова В. В., Прохорова Ю. В., Кучеренко О. О. Управління економічною безпекою підприємств: монографія. Харків, УкрДАЗТ, 2010. 282 с.

291. Прошак В. В. Інтелектуальний потенціал України в умовах ринкової трансформації економіки: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.01.01 «Економічна теорія» Львів, 2002. 21 с.

292. Пушкар Р. М., Тарнавська Н. П. Менеджмент: теорія та практика: Підручник М-во освіти і науки Ураїни, Терноп. акад. нар.госпва. Тернопіль: Карт-бланш, 2013. 486 с.

293. Радіонова Н. Й. Оцінка інноваційного розвитку підприємства: монографія. Донецьк: Юго-Восток, 2010. 164 с.

294. Радченко А. И. Основы государственного и муниципального управления: системный подход: учебник Р.-на Д.: Март, 2007. 620 с.

295. Раєвнева О. В. Управління розвитком підприємства: методологія, механізми, моделі: монографія. Харків: ВД «ІНЖЕК», 2006. 496 с.

296. Рубан В., Чубукова О., Некрасов В. Инновационная модель стратегического развития Украины: методология и опыт. *Економіка України*. 2003. № 6. С.14–19.

297. Руда Р. В. Аналіз фінансового стану підприємств та його значення в сучасних умовах. Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. 2009. № 3 (7). С. 54–59.
298. Рюс Жаклін Поступ сучасних ідей: Панорама новітньої науки Пер. з фр. В. Шовкун. К: *Основи*, 1998. 669 с.
299. Саати Т. Принятие решений. Метод анализа иерархий. М.: Радио и Связь, 1993. 315 с.
300. Сакайя Т. Стоимость, создаваемая знанием, или история будущего. *Новая постиндустриальная волна на Западе: Антология*. Под ред. Иноземцева В. Л. М.: Academia, 1999. С. 337–371.
301. Самуельсон П. А., Нордхаус В. Д. Экономика. Изд. 16-е. Москва : Издательский дом «Вильямс», 2003. 688 с.
302. Сахно Є. Ю., Дорош М. С., Ребенок А. В. Системні аспекти управління інноваційно-інвестиційними проектами стратегічного розвитку підприємства : монографія для наукових та промислових організацій і вищих навч. закл. освіти. Чернігів : Чернігівський держ. ін-т економіки і управління, 2008. 260 с.
303. Світличин І. І. Інтенсифікація як засіб забезпечення ефективності виробництва: теоретико-методологічні аспекти оцінювання. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2014. Вип. 1 (28). С. 268–278.
304. Сем'ян О. В. Інтелектуалізація людського капіталу підприємства. *Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу*. 2011. №4(16) С. 141–145.
305. Семенова В. Г. Інноваційно-інвестиційний розвиток – основа конкурентоспроможності промислових підприємств. Конкурентоспроможність підприємства: оцінка рівня та напрямки підвищення за заг. ред. Янкового О. Г. Одеса : Атлант, 2013. 470 с.
306. Семикіна М. В. Інтелектуальний потенціал: проблеми реалізації. *Економіка і управління*. 2013. №6 С. 8–14.

307. Сисоєва С. О., Соколова І. В. Тезаурус наукового дослідження : визначення, структура, характерні ознаки. Освітологія: витоки наукового напрямку: монографія за ред. Огнев'юка В. О. К. : ВП «Едельвейс», 2012. 336 с.
308. Ситник Й. С. Моделі процесу інтелектуалізації систем менеджменту промислового підприємства. *Вісник СНУ ім. В. Даля*. 2012. №11 (182), Ч. 1. 2012. С. 435–443.
309. Слепухіна І. Д. Розвиток інтелектуальної складової трудового потенціалу на виробничому підприємстві. *Економіка: реалії часу*. 2014. №4(14). С. 32–36.
310. Словари и энциклопедии на Академике. Энциклопедический словарь экономики и права. URL: [http://dic.academic.ru/contents.nsf/dic\\_economic\\_law/?f=0JzQldCW0JQ=&t=0JzQmNCd0Jg=&nt=232&p=5](http://dic.academic.ru/contents.nsf/dic_economic_law/?f=0JzQldCW0JQ=&t=0JzQmNCd0Jg=&nt=232&p=5) (Дата звернення 10.03.2020).
311. Словник іншомовних слів. За заг. ред. О. С. Мельничука. Київ, 1974. 776 с.
312. Словник української мови: в 11 т. / за ред. І. К. Білодіда та ін. Київ: Наук. думка, 1970–1980.
313. Смачило І. І. Принципи формування та структура механізму управління сталим розвитком підприємства. *Економіка розвитку*. 2013. № 3 (67). С. 79–82.
314. Смит А. Исследование о природе и причинах богатства народов.; пер. с англ. ; предисловие Афанасьева В. С. М. : Эксмо, 2007. 960 с.
315. Смірнов О. О. Інноваційна активність персоналу як джерело зростання конкурентних переваг підприємства. *Актуальні проблеми економіки*. 2004. № 11(41). С. 116–125.
316. Смирнов І.Г. Логістика: просторово-територіальний вимір: Монографія. К: Обрії, 2004. 335 с.
317. Степанова О. М., Волков А. А. Оцінка інформаційних ризиків в умовах розвитку інформаційної системи підприємства. *Вісник*

*Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля.* 2017. № 10. С. 106–110.

318. Стец І. І. Відтворення інтелектуальної складової трудового потенціалу підприємства. *Всеукраїнський науково-виробничий журнал „Інноваційна економіка”*. 2013. № 6. С. 183–187.

319. Стратегічний план розвитку залізничного транспорту на період до 2020 року. Міністерство інфраструктури України. Режим доступу: <http://mtu.gov.ua/files> (Дата звернення 16.03.2020).

320. Стрижак О. Формування інтелектуального капіталу підприємства: автореф. дис. канд. екон. наук : спец. 08.06.01 «Економіка, організація та управління підприємствами». Харків, 2004. 23 с.

321. Стюарт Т. Интеллектуальный капитал. Новый источник богатства организации. *Новая постиндустриальная волна на Западе: Антология*. Под ред. Иноземцева В. Л. М.: Academia. 1999. С. 337–400.

322. Теплюк М. А. Сутнісна характеристика та таксономія ресурсів підприємства. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки*. 2015. № 13(2.) С. 80–84.

323. Тимофєєва К. О. Аналіз проблем інноваційної активності промислових підприємств. *Вісник НТУ «Харківський політехнічний інститут»*. 2017. № 45 (1266). С. 102–106.

324. Тимошенко Д. В., Петренко В. П. Щодо шляхів удосконалення просторової мотиваційної моделі формування команди з пріоритетом інтелектуальних досягнень. *Наукові вісті Галицької Академії*. 2008. №2(14). С. 97–102.

325. Ткаченко В. А. Інтелектуальний потенціал в основі розвитку виробничих сил і виробничих відносин: монографія. Д.: Моноліт, 2008. 274 с.

326. Токмакова І. В. Забезпечення гармонійного розвитку залізничного транспорту України: монографія. Харків: УкрДУЗТ, 2015. 403 с.



327. Токмакова І. В., Чередниченко О. Ю., Войтов І. М., Паламарчук Я.С. Цифрова трансформація залізничного транспорту як фактор його інноваційного розвитку. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2019. № 68. С. 125–134.

328. Толстова А. В. Залізничний комплекс України як основа економічної безпеки країни. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. - 2012. №37 С.75–78.

329. Томпсон А. А., Стрикленд А. Дж. Стратегический менеджмент. Концепции и ситуации: учеб. для вузов: пер. 9-го англ. изд. Москва: ИНФРА-М, 2000. 411 с.

330. Гоффлер Э. Метаморфозы власти: знание, богатство и сила на пороге XXI века. М.: Издательство «АСТ», 2009. 669 с.

331. Транспортна стратегія України на період до 2020 року (Електронний ресурс). Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2174-2010-%D1%80> (дата звернення: 07.05.2018).

332. Третьяк В. П. Вплив соціальної сфери на соціалізацію трансформації економіки України. *Науковий економічний журнал «Актуальні Проблеми Економіки»*. К.: ВНЗ «Національна академія управління», 2009. С. 94–98.

333. Третьяк В. П. Комплексна оцінка ефективності інвестиційного проекту розвитку соціальної інфраструктури організації залізничному транспорту з урахуванням його впливу на соціально-економічний розвиток регіону. *Проблеми і перспективи розвитку підприємництва*. 2013. №2(23). С. 107–112.

334. Тридід О. М. Організаційно-економічний механізм розвитку підприємства: монографія. Харків: Харківський державний економічний університет, 2008. 364 с.

335. Україна: Інтелект нації на межі століть: монографія за ред. В. К. Врублевського. К. : Інформаційно-видавничий центр «Інтелект», 2000. 516 с.

336. Українська Л. О., Волошко Н. О. Дослідження економічної природи та особливостей виникнення корпоративних відносин. *Економічний простір : зб. наук. праць. – Дніпропетровськ : ПДБА, 2012. № 55. С. 274–284.*

337. . Управління конкурентоспроможністю підприємства: навч. посіб. Клименко С. М., Дуброва О. С., Барабась Д. О., Омеляненко Т.В Київ: КНЕУ, 2008. 516 с.

338. Управління конкурентоспроможністю підприємства. Підручник за заг. ред. Іванова Ю. Б., Кизима М. О. Харків: ВД «ІНЖЕК». 2010. 320 с.

339. Ус Ю. В., Обиденнова Т. С. Структурні перетворення машинобудівних підприємств як ефективне поєднання реорганізації, реструктуризації та організаційних змін. *Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»: Зб. наук. праць. Серія «Технічний прогрес і ефективність виробництва». Х.: НТУ «ХП», 2014. № 33 (1076) С. 54–62.*

340. Файоль А. Общее и промышленное управление.– М.: Республика, 1992. 349 с.

341. Фатхутдинов Р. А. Конкурентоспособность: экономика, стратегия, управление. М.: ИНФРА - М , 2000. 312 с.

342. Фатхутдинов Р. А. Производственный менеджмент : учебник для вузов. Санкт-Петербург: Питер, 2003. 491с.

343. Фатхутдинов Р. А. Инновационный менеджмент: Учебник, 6–е изд. Спб.: Питер. 2008. 448с.

344. Федонін О. С., Репіна І. М., Олексюк О. І. Потенціал підприємства: формування та оцінка. К.: КНЕУ. 2004. 316 с.

345. Федулова Л. І., Корнєєва Т. М. Особливості економіки знань на сучасній фазі розвитку суспільства. *Актуальні проблеми економіки, 2010. – №4(106). С. 73–86.*

346. Федулова Л. І., Колош М. О. Інноваційний потенціал підприємства як фактор забезпечення результативності реструктуризації. Наукові праці МАУП. 2007. Вип. 3. С. 48.

347. Фінансове забезпечення розвитку підприємства: монографія за ред. Бланк І. О. К.: Київ. нац.торг. екон ун -т , 2011. 344 с.
348. Фомина А. В., Смирнова Н. К. Реализация стратегий компаний. От простого к сложному. URL: <http://finances-world.ru/load/38-1-0-445>
349. Форд Г. Моя жизнь, мои достижения: пер. с англ. Москва: Финансы и статистика, 1989. 206 с.
350. Фридман М. Методология позитивной экономической науки. ТНЕБІБ. 1994. Вып А. 52 с.
351. Харкова Л. О. Глобалізація світової економіки та її вплив на міжнародний рух капіталу. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2009. Вип. 82, ч. 2. С. 95–100.
352. Харченко В. А. Сутність системи управління розвитком промислового підприємства. *Економіка промисловості*. 2013. № 4. С. 100–110.
353. Харченко В. П., Шмельова Т. Ф., Сікірда Ю. В. Прийняття рішень оператором аеронавігаційної системи: монографія. Кіровоград: Кіровоградська льотна академія Національного авіаційного університету, 2012. 292 с.
354. Хаустова В. Є., Решетняк О. І. Основні тенденції та проблеми розвитку науки в Україні. *Проблеми економіки № 2 (40)*, 2019. С. 62–72.
355. Хачатурян Х. В. Інновації в державному управлінні: монографія. Київ: Міжрегіональна академія управління персоналом, 2005. 252 с.
356. Хейне П., Боуттке П., Причитко Д. Экономический образ мышления. Пер. с англ. М. : Вильямс, 2007. 544 с.
357. Хитра О. В. Синергетичний аспект дослідження сутності інтелектуального капіталу. *Вісник національного технічного університету „ХПІ” . Збірник наукових праць*. Харків: НТУ „ХПІ”. 2012. №13. С. 155–165.
358. Ходаківський Є. І. Ноогештальти національної економіки : синергетичний контекст. *Інтелектуальна економіка : глобальні тенденції та*

*національні перспективи*: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю, 15 трав. 2015 р. Житомир : ЖНАЕУ, 2015. С. 7–13.

359. Хрущ Н. А. Стратегії компанії: механізм формування й адаптації в сучасному інвестиційному середовищі. *Фінанси України*. 2008. № 8. С. 45–48.

360. Чебанова Н. В., Кірдіна О. Г. Управління інвестиційно–інноваційним потенціалом залізничного транспорту. Монографія: Адаптаційно–інтеграційні механізми управління інноваційними процесами в економіці: колективна монографія. За заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Прохорової В.В. Х.: Видавництво Іванченка І.С. 2019. 302 с. С. 166–173.

361. Червен І. І., Горбачов В. С. Методичні аспекти оцінки розвитку інтенсифікації виробництва. Вісник аграрної науки Причорномор'я Миколаївського ДАУ. 2006. Вип. 4 (32). С. 3–9. URL: <http://base.dnsgb.com.ua/files/journal/Visnyk-agrarnoi-nauky-Prychornomorja> (дата звернення: 11.03.2016)

362. Черняк О. І., Захарченко П. В. Інтелектуальний аналіз даних: підручник. Київ: Знання, 2014. 599 с.

363. Чобіток В. І. Аналіз методів оцінки впливу ризиків на діяльність промислових підприємств. *Фінансові механізми сталого розвитку економіки: теоретичний та практичний аспекти*: матеріали Всеукр. заочн. конф. викл., студ., асп. та молодих учених (23–24 квіт. 2015 р., Дніпропетровськ). Дніпропетровськ: Національна металургійна академія України, Дніпропетровськ: Акцент ПП, 2015. С. 200–204.

364. Чобіток В. І. Архетипіка системи управління як основа холістичного розвитку підприємств. *Бізнес Інформ*. 2020. № 4. С. 486–497.

365. Чобіток В. І. Вплив ризиків на процес інтелектуалізації управління холістичним розвитком промислових підприємств залізничного транспортного машинобудування. *Бізнес Інформ*. 2020. №5. С. 451–457.

366. Чобіток В. І. Вплив соціально-економічної мотивації на розвиток підприємства. *Економічний розвиток держави та її соціальна стабільність*:

матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. (15 трав. 2018 р., Полтава). Полтава: Полтав. нац. техн. ун-т. ім. Кондратюка, 2018. С. 187–189.

367. Чобіток В. І. Вплив соціально-економічної мотивації на формування трудової поведінки. *Актуальні проблеми соціально-орієнтованої економіки*: колективна монографія: за заг. ред. д-ра екон. наук, професора Прохорової В. В. Харків: Смугаста типографія, 2017. С. 136–146.

368. Чобіток В. І. Ефективність системи управління знаннями в аспекті інтелектуалізації. *NEW ECONOMICS – 2019*: матеріали Міжнар. наук. форуму (14–15 листоп. 2019 р. Київ). К.: НАН України, Ін-т екон. пром-сті. 2019. Т. 2; С. 222–225.

369. Чобіток В. І. Ефективність формування внутрішнього економічного механізму на промислових підприємствах. *Актуальні проблеми економічного розвитку України в умовах інтеграції: досягнення та проблеми*: матеріали Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. (19–22 жовт. 2016 р., Харків). Х.: УПА, 2016. С. 280–283 Режим доступу: <http://ekon.uipa.edu.ua/wp-content/uploads/2016/10/> (дата звернення 28.05.2020).

370. Чобіток В. І. Ефективність формування та використання кадрового потенціалу на вітчизняних промислових підприємствах. *Вісник Одеського національного університету. Серія «Економіка»*. 2013. Т. 18. Вип. 3/3. С. 145–147.

371. Чобіток В. І. Індикативне управління суб'єктами господарювання як комплексна система змішаної економіки. LIII наук.-практ. конф. наук.-пед.працівників, науковців, асп. та співробітників академії : матеріали наук.-практ. конф. (трав., 2020 р., Харків). Харків : УПА, 2020. Ч. 5. С: 11.

372. Чобіток В. І. Інноваційна діяльність як фактор розвитку креативної економіки. *Сучасні підходи до креативного управління економічними процесами* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (19 квіт. 2018 р., Київ). К. НАУ, 2018. С.136–137.

373. Чобіток В. І. Інтегрований механізм інтелектуалізації управління холістичним розвитком підприємств: мультиагентні технології. *Економічний вісник Національного гірничого університету*. 2019. № 4 (68). С. 148–154.

374. Чобіток В. І. Інтелектуалізація управління холістичним розвитком підприємств: категоріальний силогізм. *Бізнес Інформ*. 2020. № 2. С. 463–472.

375. Чобіток В. І. Концептуальні основи інтелектуалізації управління холістичним розвитком промислових підприємств залізничного транспортного машинобудування. *Економічний вісник Національного гірничого університету*. 2020. №2 (70). С. 151–157.

376. Чобіток В. І. Концепція управління економічною стійкістю підприємств. *Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі: проблеми теорії та практики*. 2014. № 5 (29). С. 58–65.

377. Чобіток В. І. Корпоративно-соціальна відповідальність суб'єктів господарювання як основа розвитку економіки держави. *Політика корпоративної соціальної відповідальності в контексті сталого соціально-економічного розвитку*: матеріали I Міжнар. наук.-практ. конф. (5–6 груд. 2013 р., Донецьк). Донецьк: ДонДУУ, 2013. С. 285–287.

378. Чобіток В. І. Методичний підхід до формування системи оцінки ризиків на промислових підприємствах. *Актуальні проблеми інноваційної економіки*. 2016. № 1. С. 69–73.

379. Чобіток В. І. Методичні аспекти забезпечення управління холістичним розвитком підприємств. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2020. № 69. С. 181–192.

380. Чобіток В. І. Методологія наукового пізнання як основа інтелектуалізації управління холістичним розвитком підприємств. *Проблеми економіки*. 2020. № 1. (43). С. 234–240.

381. Чобіток В. І. Механізм підвищення ефективності інноваційно-спрямованих інвестицій у вітчизняну промисловість. *Актуальні проблеми економіки та управління в умовах системної кризи* : зб.матеріалів Міжнар.

наук.-практ. інтернет-конф. (28 листоп. 2017 р., Львів) Львів: Львів. ін.-т МАУП, 2017. С. 559–564.

382. Чобіток В. І. Об'єктивні передумови еволюційної трансформації системи управління як підґрунтя холістичного розвитку підприємств. *Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. Серія «Економічні науки»*. 2020. № 1 (43). С. 108–118.

383. Чобіток В. І. Оцінка рівня розвитку промислових підприємств залізничного транспортного машинобудування: науково-практичні аспекти. *Проблеми економіки*. 2020. № 2 (44). С. 312–324.

384. Чобіток В. І. Парадигма мистецтва інтелектуалізації управління підприємством. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2019. № 67. С. 221–228.

385. Чобіток В. І. Підходи до формування ефективної корпоративно-соціальної відповідальності суб'єктів господарювання. Менеджер. *Вісник Донецького державного університету управління*. 2013. № 3 (65). С. 190–194.

386. Чобіток В. І. Розвиток концепції інтелектуалізації управління підприємством. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2019. № 68. С. 240–246.

387. Чобіток В. І. Синектичний підхід до інтелектуалізації управління холістичним розвитком підприємств. *Економічний вісник Національного гірничого університету*. 2020. № 1 (69). С. 145–151.

388. Чобіток В. І. Стратегічно-цільовий комплекс інтелектуалізації управління холістичним розвитком промислових підприємств. *Бізнес Інформ*. 2020. № 3. С. 423–430.

389. Чобіток В. І. Теоретичні аспекти забезпечення економічної безпеки на промислових підприємствах. *Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка: Серія «Економічні науки»*. 2017. № 185. С. 360–366.

390. Чобіток В. І. Управління ризиками підприємницької діяльності. XLVIII наук.-практ. конф. наук.-пед. працівників, науковців, асп. та

співробітників акад.: матеріали наук.-практ. конф. (трав. 2015 р., Харків). Х. : УПА, Ч. 5. 2015. С. 7.

391. Чобіток В. І. Управління ризиками промислових підприємств. Управління функціонуванням та розвитком економічних систем в умовах глобальних перетворень: матеріали Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (22 – 25 жовт. 2014 р., Харків). Х. : УПА, 2014. С.211–213. Режим доступу: <http://ekon.uipa.edu.ua/wp-conte> (дата звернення 23.05.2020).

392. Чобіток В. І. Формування внутрішніх механізмів нейтралізації ризиків на промислових підприємствах. *Функціонування економічних систем в умовах постіндустріального розвитку* : матеріали Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. (22–25 жовт. 2015 р., Харків). Х.: УПА, 2015. С. 360–363. Режим доступу: <http://ekon.uipa.edu.ua/wp-content/uploads/2015/10/sbornik123.pdf> (дата звернення 20.05.2020).

393. Чобіток В. І. Формування концепції розвитку промислового підприємства. *Актуальні проблеми соціально-економічних систем в умовах трансформаційної економіки*: матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф. (12–13 квіт. 2018 р., Дніпро). Дніпро: НМетАУ, 2018. С. 174–176.

394. Чобіток В. І. Формування логістичної системи на вітчизняних транспортних підприємствах. *Міжнародні транспортні коридори та корпоративна логістика*: матеріали 12 наук.-практ. Міжнар. конф. (2–4 черв. 2016 р. Харків). Х.: УкрДУЗТ, 2016. С. 25–26.

395. Чобіток В. І. Формування механізму оцінки та нейтралізації фінансових ризиків суб'єктів господарювання. *Актуальні проблеми соціально-економічних систем в умовах трансформаційної економіки*: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (12–13 квіт. 2016 р., Дніпропетровськ). Дніпропетровськ: НМетАУ, 2016. С. 712–716.

396. Чобіток В. І. Формування системи індикативного управління підприємством. *Перспективні напрямки розвитку економіки, обліку, фінансів та права: теорія і практика*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (23 серп. 2019 р., Полтава). Полтава: ЦФЕНД, 2019. Ч. 1. С. 36–37.



397. Чобіток В. І. Формування системи оцінки інноваційно-інвестиційної діяльності промислових підприємств. *Соціальна економіка. Науковий економічний журнал Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*. 2017. № 1 (53). С. 135–139.

398. Чобіток В. І. Формування системи оцінки персоналу на підприємстві: сучасні системи та технології. *Бізнес Інформ*. 2019. № 5. С. 192–196.

399. Чобіток В. І. Формування системи управління ризиком на машинобудівних підприємствах. *Сучасна економіка: актуальні проблеми та перспективи розвитку*: колективна монографія / за заг. ред. д-ра екон. наук, професора Прохорової В. В. – Х.: НТМТ, 2014. С. 134–141.

400. Чобіток В. І. Формування стратегії управління персоналом на підприємстві. XLIX наук.-практ. конф. наук.-пед. працівників, науковців, асп. та співробітників акад. : матеріали наук.-практ. конф. (трав. 2016 р., Харків). Х.: УПА, 2016. Ч. 5. 8 с.

401. Чобіток В. І., Пасько Н. С. Ефективне управління основними фондами на підприємстві. *Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»*. Збірник наукових праць. Серія «Технічний прогрес і ефективність виробництва». 2014. № 32 (1075). С. 194–198.

402. Чобіток В. І., Астапова О. В. Розробка стратегії управління фінансовим потенціалом підприємств. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2015. № 49. С. 160–165.

403. Чобіток В. І., Боровок Е. О. Мотивації як фактор підвищення продуктивності праці на підприємстві. *Вісник економіки, транспорту і промисловості*. 2013. № 42. С. 342–346.

404. Чобіток В. І., Волощенко А. В. Формування системи управління персоналом на промислових підприємствах: теоретичний аспект. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2015. № 50. С. 313–318.

405. Чобіток В. І., Гнилицька В. О., Гаряїна А. О. Механізм оцінки ділових якостей керівників підприємств. *Студенти та молодь – для майбутнього країни*: матеріали III Міжнар. наук.- практ. конф. (18–19 жовт., 2017 р., Бахмут). Бахмут: ННППІ УПА, 2017. С. 27–29.

406. Чобіток В. І., Грабар М. В. Методи оцінки конкурентоспроможності вітчизняних промислових підприємств. *Економічний форум. Науковий журнал Луцького національного технічного університету*. 2018. № 3. С. 175–181.

407. Чобіток В. І., Данильєва О. В. Контролінг як фактор забезпечення ефективного управління підприємствами. *Актуальні питання економіки, фінансів та сучасного менеджменту*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. для студ., асп.та молодих учених (16 черв. 2018 р., Київ). К.: Аналіт. центр «Нова Економіка», 2018. С. 56–60.

408. Чобіток В. І., Дибаліна С. В. Формування системи мотивації працівників на промислових підприємствах: теоретичний аспект. *Науковий вісник Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка «Економіка і регіон»*. 2015. № 3 (52). С. 71–76.

409. Чобіток В. І., Єськова В. С. Формування фінансової стратегії на підприємстві. *Розвиток фінансів, банківської справи та страхування в Україні та світі*: матеріали I Всеукр. дослідної інтернет-конф. студентів та молодих вчених (20 верес. 2018 р., Київ) К.: ЦДФБС «ФБС Груп», 2018. С. 37–38.

410. Чобіток В. І., Зайцева І. С. Управління фінансовою діяльністю підприємства: теоретичні аспекти. *Збірник наукових праць ДонДУУ Стратегічні орієнтири розвитку національної економіки Серія «Економіка»*. Т. XIV, № 266. Донецьк, 2013. С. 303–310.

411. Чобіток В. І., П'ятилокотова К. С. Управління оборотними активами підприємства: теоретичний аспект. *Вісник економіки, транспорту і промисловості*. 2013. № 41. С. 230–234.

412. Чобіток В. І., Тернопол Д. М., Вороніна Ю. В. Формування системи показників оцінки ефективності та використання кадрового потенціалу. *Сучасні проблеми менеджменту*: матеріали XIV Міжнар. наук.-практ. конф. (19 жовт. 2018 р., Київ). К.: Нац. авіац. ун-т, 2018. С. 594–596.

413. Чобіток В. І., Удовікова Л. О. Методичний інструментарій оцінки ступеня впливу ризиків на діяльність вітчизняних підприємств. *Сучасні технології в енергетиці, електромеханіці, системах управління та машинобудуванні*: Матеріали Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. (19–21 листоп. 2018 р., Бахмут). Бахмут: ННППІ УПА, 2018. С. 217–218.

414. Чобіток В. І., Чайка А. В. Історичні аспекти формування школи управлінської думки. *III наук.-практ. конф. наук.-пед. працівників, науковців, асп. та співробітників акад.*: матеріали наук.-практ. конф. (трав.2019 р., Харків). Х.: УПА, 2019. Ч. 5. 12 с.

415. Чобіток В. І., Черняєва А. О. Вплив інтелектуального капіталу на соціально-економічний розвиток держави та регіонів. *Фінансово-економічна інтеграція: вплив на соціально-економічний розвиток держави та регіонів*: матеріали наук. круглого столу (28 квіт.2020 р., Харків). Х.: ХТЕІ КНТЕУ, 2020. С. 40–42.

416. Чобіток В. І., Чумак Л. Ф., Дем'яненко Т. І. Інноваційно-креативна система управління розвитком промислових підприємств як основа підвищення їх конкурентоспроможності. *Міжнародна транспортна інфраструктура, індустріальні центри та корпоративна логістика*: матеріали П'ятнадцятої наук.-практ. Міжнар. конф. (6–8 черв. 2019 р., Харків). Х.: УкрДУЗТ, 2019. Ч. 1. С. 45–47.

417. Чобіток В. І., Чумак Л. Ф., Дем'яненко Т. І. Оцінка ефективності системи управління ризиком на підприємствах залізничного транспорту. *Технології та інфраструктура транспорту*: матеріали Міжнар. наук.-техн. конф. (14–16 трав. 2018 р., Харків). Х.: УкрДУЗТ, 2018. С. 450–451.

418. Чорна М. В., Глухова С. В. Оцінка ефективності інноваційної діяльності підприємств: монографія. Харків: ХДУХТ, 2012. 210 с.

419. Чорна М. В., Білоножко М. М. Підбір персоналу на підприємстві: системний та процесний підходи. *Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг* : зб. наук. праць ХДУХТ. Харків, 2013. Вип. 1 (17). Ч. 1. Вип.1. С. 69–76.

420. Чорнобровка І. В. Оцінка розвитку в Україні пасажирських залізничних перевезень. *Вісник економіки транспорту та промисловості*, 2017. № 58(Додаток). С. 192–195.

421. Чухно А. А., Леоненко П. М., Юхименко П. І. Інституціонально-інформаційна економіка. Київ : Знання, 2010. 687 с.

422. Чухрай Н. І. Формування інноваційного потенціалу підприємства: маркетингове і логістичне забезпечення. : монографія. Л.: Вид-во НУ «ЛП», 2002. 315 с.

423. Чухрай Н. І., Просович О. П. Стратегічне управління інноваційним розвитком підприємства: підручник. Львів: Вид-во Львів. політехн., 2015. 500 с.

424. Шалений В. А. Основні методичні засади короткострокової та довгострокової оцінки ризиків промислових підприємств. *Причорноморські економічні студії*, 2017. Вип. 22. С. 133–137.

425. Шатун В. Т. Кризи у системі державного управління. *Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія»*. Сер.: Державне управління. 2013. Т. 226, вип. 214. С. 20–24.

426. Швець Ю. О. Ризики в діяльності промислових підприємств: види, методи оцінки та заходи подолання ризику. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2018. Вип. 17(2). С. 131–135.

427. Швиданенко Г. О., Гусєва І. Ю. Інтелектуальні ресурси підприємства, які функціонують у зовнішньому середовищі. *Проблеми економіки*. 2012. № 4. С. 181–186.

428. Швиданенко Г. О., Теплюк М. А. Сучасні тенденції розвитку інноваційного підприємництва. Економіка і держава. 2018. № 5. С. 89–92.

429. Шегда А. В., Голованенко М. В. Ризики в підприємстві: оцінювання та управління : навч. посібник за ред. Шегди А. В. К. : Знання, 2008. 271 с.

430. Шемаєва Л. Г. Економічна безпека підприємств у стратегічній взаємодії з суб'єктами зовнішнього середовища. Автореф. дис... д-ра екон. наук : 21.04.02. Вищий навчальний заклад «Університет економіки та права «Крок». К., 2010. 40 с.

431. Шибяєва Н. В. Особливості економічної поведінки суб'єктів господарювання в умовах ринкової трансформації економіки: автореф. дис.. канд. екон. наук: 08.01.01 Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна. Х., 2002. 16 с.

432. Шимановська-Діанич Л. М. Сутність і специфічні особливості впровадження інноваційного напрямку розвитку у сфері туризму. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України: зб. наук. пр. 2018. Вип. 6 (134). С. 105–109.

433. Шинкаренко В. Г., Криворучко О.Н. Система мотиваційного моніторингу працівників підприємства . Україна: аспекти праці, 2000. № 4. С. 27-32.

434. Шкарлет С. М., Ільчук В. П. Інноваційний розвиток підприємства: навч. посіб. Чернігів: Черніг. нац. технол. ун-т, 2015. 308 с.

435. Шматько Н. М. Організація планування структурних змін у процесі розвитку промислового підприємства. *Управління розвитком*: зб. наук. робіт. Х. : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. № 4 (186). С. 138–143.

436. Штангрет А. М. Управління економічною безпекою підприємств авіаційної галузі : монографія. Л. : Укр. акад. друкарства, 2011. 251 с.

437. Штангрет А. М. Управління процесом формування людського капіталу як основи розвитку економіки знань. Науковий вісник НЛТУ України, 2015. № 3 Том 25. С. 396–400.

438. Штангрет А. М. Холістичний підхід в управлінні підприємством: безпекові аспекти. *Інноваційні платформи управління економічними процесами в умовах цифровізації економіки* : колективна монографія за ред. д.е.н., проф. Прохорової В. В. Х.: Видавництво Іванченка І. С., 2020. С. 122–128.

439. Штангрет А. М., Стеців Л. П., Шляхетко В. В. Холістичний підхід в управлінні економічної безпекою. Науковий випуск Полісся. Національний університет «Чернігівська політехніка». 2019. №3 (19) 2019. С. 146-152.

440. Штангрет А. М., Ярема О. Р., Штангрет І. А. Безпекові аспекти інтелектуалізації управління підприємством. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2019. Випуск 6 (23). С. 455–460.

441. Шумілова А.С. Стратегічна реструктуризація як інструмент підвищення конкурентоспроможності підприємств. *Вісник соціально-економічних досліджень: Збірник наукових праць*: Вип. 38. В.О. М-во освіти і науки України. 2010. 404 с.

442. Шумпетер Й. Теория экономического развития М.: Прогресс, 1982. 456 с.

443. Щокін Г. В. Практична психологія менеджменту: як робити кар'єру?, як будувати організацію? Науково-практичний посібник К.: Україна. 1994. 399 с.

444. Яковлев А. І. Аналіз стану інноваційної діяльності в Україні та шляхи його поліпшення. *Наука та наукознавство*. 2018. № 2 (100). С. 29–44.

445. Якуба К. І. Особливості інвестицій у людський капітал.: методологічний І аспект. *Проблеми інноваційно-інвестиційного розвитку*. 2013. № 5. С. 180-185.

446. Яцковий Д. В. Сучасні методики оцінки конкурентоспроможності підприємства. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2013. Вип.4 (51). С. 183–188.

447. Adams J. Managing Risk: framing your problems. *Cologne: BoeringerIngelheim Alumni Seminar, SchlossGracht*, 2014. P. 9–11.

448. Agri-environmental diversification: linking environmental, forestry and renewable energy engagement on Scottish farms / L.A. Sutherland et. al. *J. Rural Stud.* 2016. No. 47. P. 10–20.
449. Analyses of the European Air Transport Market Airline Business Models. Koln: DLR, 2008. 44 p.
450. Anderson L.A., Anderson D..The Change Leader's Roadmap: How to Navigate Your Organization's Transformation. San Francisco, CA: JosseyBass/Pfeiffer. 2001. 344 p.
451. Andresen K. Design and Use Patterns of Adaptability in Enterprise Systems. Berlin, 2006. 52 p.
452. Axelrod R. The Structure of Decision: Cognitive Maps of Political Elites. Princeton. University Press, 1976. 404 p.
453. Baquet A.E., Hambleton R., Jose D. Understanding Agricultural Risks: Production, Marketing, Financial, Legal, and Human Resources. *Washington, D.C. : U.S. Dept. Agr., Risk Management Agency*, 1997. 19 p. 254
454. Bartram S. Enhancing shareholder value with corporate risk management. *Corporate Finance Review*. 2002. Vol. 7, No. 3. P. 7–12.
455. Besley T., Ghatak M. Publik-Private Partnersnpi for the Provision of Pablik Goods: Theory and an Application to NGOs. *The Development Economics Discussion Paper Series. – The Suntory and Toyota International Centres for Economics and Related Disciplines: London School of Economics. – 1999. – DEDPS №17. – August/ - 38 p.*
456. Cantillon R. Essai sur la nature du commerce en général. ature du commerce en général. Fletcher Cycles, 1755. P. 426.
457. Chand S., Narayan P., Chaudhary K.R. Sources of risks in livestock production and their management strategies in northern India. *Indian J. Anim. Sci.* 2018. No. 88. P. 612–619.
458. Chobitok V., Chumak L., Demianenko T., Us Y. Formation of an innovative and creative system of managing the development of industrial enterprises. *MATEC Web of Conferences*. 2019. Vol. 67. Режим доступу:

[https://www.shs-conferences.org/articles/shsconf/abs/2019/08/shsconf\\_NTI-UkrSURT2019\\_01002/](https://www.shs-conferences.org/articles/shsconf/abs/2019/08/shsconf_NTI-UkrSURT2019_01002/)

459. Chobitok V., Chumak L., Demianenko T., Us Y. Forming performance assessment system of risk management in railway transport companies. *International Journal of Engineering and Technology(UAE)*. 2018. Vol. 7. No 4.3. P. 404–408. Режим доступу: <https://www.sciencepubco.com/index.php/ijet/article/view/19843> (дата звернення 27.02.2020).

460. Chobitok V., Obydiennova T., Us Y., Demyanenko T., Skoromna O. Formation of the Information Resource Management System of Enterprises Under the New Digital Economy. *International Journal of Recent Technology and Engineering (IJRTE)*. 2019. Vol. 8. P. 256–262. Режим доступу: <http://www.ijrte.org/wp-content/uploads/papers/v8i3c/C10431183C19.pdf> (дата звернення 15.05.2020).

461. Chobitok V., Obydiennova T., Us Y., Demyanenko T., Skoromna O. The Information Management of Business Enterprises Development Under The New Digitalised Economy. *International Journal of Advanced Science and Technology*. 2020. Vol. 29. No. 8. P. 2337–2343. Режим доступу: <http://serisc.org/journals/index.php/IJAST/article/view/14708/7496> (дата звернення 25.05.2020).

462. Cyert R. M., Mazch J. G. A Behavioral Theory of the Firm. NJ, Englewood Cliffs: Prentice-Hall, 1963. 115 p.

463. De Palta A., Leruth L., Prunier G. Agent based Typology of Risks in Public – Private Partnerships *Towards a Principal*. *IMF Working Paper* WP/09/177, International Monetary Fund. URL: <http://ideas.repec.org>.

464. Doyle P. Marketing management and strategy. London: Prentice-Hall Europe, 1990. 560 p.

465. Duanyang Ren, Wei Song, Zhangzhi Ge. The Study of Agricultural Intellectual Property and Intelligent Agriculture Development Strategies in China. *Journal of Service Science and Management*. 2017. Vol. 10. P. 230-250.



466. Fayol, Henri. *Administration industrielle et générale* / Paris. — Dunod et Pinat. — 1917. — p. 11.
467. Fiedler, F. E., McGuire, M. A., Richardson, M (1989), "The role of intelligence and experience in successful group performance", *Journal of Applied Sport Psychology*, Vol. 1, #.2, pp.139-149.
468. Financial instruments: standard number 13. *Official Journal of Ukraine*. 2001. No. 52. P. 183–192.
469. Fornari F., Mele A. Sign and Volatility-Switching and ARCH Models: Theory and Applications to International Stock Markets. *Journal of Applied Econometrics*. 1997. Vol. 12. P. 49–65.
470. Forsman H. Innovation capacity and innovation development in small enterprises. A comparison between the manufacturing and service sectors. *Research Policy*. – 2011. – Vol. 40, Issue 5. –P. 739–750.
471. Geoff Kates. Risk management systems 2000. *Risk Professional*, #2/1 February 2000. London Informa Group, 2000. pp.19-31.
472. Harrington J. H. Business process improvement: the breakthrough strategy for total quality, productivity, and competitiveness. New York : McGraw-Hill, 1991. – 274 p.
473. Heinen T. Latent Class and Discrete Latent Trait Models: Similarities and Differences. London: Sage Publications, 1996. 224 p.
474. Hill B., Bradley D., Williams E. Evaluation of knowledge transfer; conceptual and practical problems of impact assessment of farming connect. *Wales J. Rural Stud*. 2017. No. 49. P. 41–49.
475. Hinterhuber H.H. Strategische Unternehmensführung. Band 2: Strategisches Handeln 5 Aufl. – Berlin-New York: Walter de Gruyter, 1992. 321p.
476. Horng J.S. Creativity, aesthetics and eco friendliness: A physical dining environment design synthetic assessment model of innovative restaurants. *Tourism Management*. – 2013. – Vol. 36. – P. 15–25.
477. Huirne R.B.M., Meuwissen M., Hardacker J.B., Anderson J.R. Risk and risk management in agriculture: an overview and empirical results.

*International Journal of Risk Assessment and Management*. 2000. No. 1. P. 125–136.

478. Innovation by Design : what it takes to keep your company on the cutting. - Edge by Gerard H. Gaynor. – Business & Economics, 2002. – 302 p.

479. Kantorovich Leonid Vitalyevich // World who's who in science: A biographical dictionary of notable scientists from antiquity to the present. — Ist ed. — Chicago, 1968. — P. 905.

480. Lauterborn R. New Marketing Litany: 4P Passes, C-Words Take Over // Advertising Age. October 1. 1990. P. 26.

481. Lesakova L. Innovations in Small and Medium Enterprises in Slovakia *Acta Polytechnica Hungarica*. – 2009. – Vol. 6, Issue 3. – P. 23–34.

482. Leyden D. Publicsector entrepreneurship and the creation of a sustainable innovative economy. *Small Business Economics*. – 2016. – Vol. 46, issue 4. – P. 553–564.

483. Machlup F. Knowledge: Its Creation, Distribution and Economic Significance. – Vol. III: *The Economics of information and Human Capital*. Princeton (N.Y.), 1984. – P. 148–163.

484. Mair J. Social entrepreneurship research: A source of explanation, prediction, and delight. *Journal of World Business*. – 2006. – № 41. – P. 36-44

485. Mazzucato M. From market fixing to marketcreating: a new framework for innovation policy. *Industry and Innovation*. – 2016. – Vol. 23, issue 2. – P. 140–156.

486. McRobbie A. Club to Company. *Cultural Studies*. 2003. Vol. 16. P. 516-531

487. Miller M. H., Modigliani F. Dividend Policy, Growth and the Valuation of Shares. *Journ. Business*. 1961. Oct. P. 411–433.

488. Morrison P. D., Roberts J. H., von Hippel, E. Determinants of User Innovation and the Sharing of Product Modifications. *Management science*. 2000. № 46(12). P. 1513-1527.

489. Nguyen H. Does the type of derivative instrument used by companies impact firm value? *Applied Economics Letters*. 2010. Vol. 17, No. 7. P. 681–683.
490. Nguyen N., Leblanc G. The mediating role of corporate image on consumers retention decisions: an investigation in financial services. *International journal of Bank Marketing*. 1998. Vol. 16 (2). P. 55.
491. Porter M. E. Ranking National Innovative Capacity: Findings from the National Innovative Capacity Index: the Global Competitiveness Report 2003–2004, X Sala-iMartin (ed.) / M. E. Porter, S. Stern. – New York : Oxford University Press, 2004. – 384 p.
492. Powell W. W., Koput K. W., Bowie J. I., Smith-Doerr L. The spatial clustering of science and capital: Accounting for biotech firm-venture capital relationships URL: <http://ecsocman.edu.ru/db/msg/150113> – Name of the screen
- Markowitz H. M. Portfolio Selection: Efficient Diversification of Investment. Wiley. New York. 1959.
493. Prokhorova V.V., Chobitok V. I. Mechanism of open management as an element of holistic development of industrial enterprise. *Сучасні підходи до креативного управління економічними процесами : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (9–10 квіт. 2020 р., Київ)*. Київ: НАУ, 2020. С. 78–79.
494. Rasmussen N. H., Eichorn C. J., Barak C. S., Prince T. Process Improvement for Effective Budgeting and Financial Reporting. John Wiley & Sons Inc., 2003. 299 p.
495. Robert N. Charette Application strategies for risk analysis / N. Robert. — New York : Multiscience Press, Inc 1990. — 571 p.
496. Rothwell, R. Towards the fifth-generation innovation process / R. Rothwell // *International Marketing Review*. – Bingley : Emerald Group 31–Publishing, 1994. – Vol 11, № 1. – P. 7.
497. Ruth M., Hannon B. Dynamic Modeling Systems for Business Management. New York: Springer, 2004. 324 p.
498. Samuelson P. A., Nordhaus W. D. Economics The McGraw – Hill Companies, Inc. 1998. 781 p.

499. Scheffer M., Westley M. F., Brock W. Slow response of societies to new problems : causes and costs. *Ecosystems*. 2003, Vol. 6. P. 364.
500. Sethi, A. K., Sethi S. P. Flexibility in Manufacturing. *The International Journal of Flexible Manufacturing Systems*. 1990. № 2. P. 289–328.
501. Slaughter S., Rhoades G. Academic Capitalism and the New Economy. Markets, State and Higher Education. U.S.A. : The Johns Hopkins University Press, 2009. 384 p.
502. Smith C. The determinants of firms' hedging policies. *Journal of Financial and Quantitative analysis*. 1984. Vol. 20, No. 4. P. 391–405.
503. Tatar M., Sergienko O., Kavun S., Guryanova L. Complex of management models of the enterprise competitiveness for steel industry in the currency instable environment. *Economic Studies*. 2017. Vol. 26, Is. 5. P. 102–124.
504. Teece D. J., Pisano G., Shuen A. Dynamic Capabilities and Strategic Management. *Strategic Management Journal*. 1997. № 7. P. 509–533.
505. Thompson Arthur A. J., Strickland A. J. III Crafting & implementing strategy management. Chicago: IRWIN, 1995. 580 p.
506. Ullah R., Shivakoti G.P., Zulfiqar F., Kamran M.A. *Farm risks and uncertainties: sources, impacts and management*. *Outlook Agric*. 2016. No. 45. P. 199– 205.
507. Vickery J. How and why do small firms manage interest rate risk? *Journal of Financial Economics*. 2008. Vol. 87(2). P. 446–470.
508. Vishwanath S. R. Corporate Finance. Theory and Practice. 2-nd ed. Response Books, 2007. 764 p.
509. Weske M. Business Process Management: Concepts, Languages, Architectures. Berlin: Springer, 2007. 372 p.
510. Wilson R., Crouch E.A.C. Risk-Benefit analysis. Cambridge, MA: Ballinger, 1982. 218 p.
511. <http://economica.org.ua/2010/infozabezprozv>
512. <http://intkonf.org/malitskiy-aa-organizatsiyno-ekonomichniy-mehanizm-upravlinnya-pidpriemstvom-sutnist-ta-struktura/>

513. <http://library.if.ua/book/60/4207.html>
514. [http://p-for.com/book\\_392\\_glava\\_51\\_KOROTKIJJ\\_TERM](http://p-for.com/book_392_glava_51_KOROTKIJJ_TERM)
515. <http://readbookz.net/book/8/306.html>
516. <http://slovopedia.org.ua>
517. <http://tut-cikavo.com/suspilstvo/tsytaty-ta-aforyzmy/575-zukhvali-i->
518. <http://vseslova.com.ua>
519. <http://www.economy.nayka.com.ua>
520. <http://www.ukrstat.gov.ua/>
521. <https://businessvisit.com.ua/blog/mirovaya-set-otelej-10-samyh-populyarnyh-korporatsij>
522. <https://smida.gov.ua/>
523. <https://www.uz.gov.ua>
524. <http://intkonf.org/malitskiy-aa-organizatsiyno-ekonomichniy-mehanizm-upravlinnya-pidpriemstvom-sutnist-ta-struktura/>
525. <https://uk.wikipedia.org>